

TA HAND OM GÖTEBORG.

Budget 2021
Göteborgs stad

D.
Demokraterna

FÖRORD

Demokraternas vision för Göteborg är en stad där människor kan leva, bo och arbeta - en vacker stad att älska och vara stolta över. Vi vill arbeta för att allt, som bygger och bär upp ett samhälle, ska samverka till att forma en trygg stad. Här ska finnas bra skola, vård och omsorg på alla olika nivåer. Staden ska genomsyras av tillgång till kultur för stora och små, vackra parker, skönhet och grönområden för en renare luft.

Alla som följt vad som hänt i Göteborg på senare år vet, att utvecklingen i vår stad gått åt fel håll i många delar vad gäller trygghet och demokrati. Vi är skyldiga våra medborgare och kommunens anställda att genom kraftfulla åtgärder stoppa de krafter som genom ett parallellsamhälle utövar hot och tvång på olika sätt.

INLEDNING

Vi Demokrater älskar vår stad, men mycket går sedan en tid tillbaka åt fel håll. Antalet människor i otrygga boendemiljöer ökar i Göteborg. I vår stad har barn och vuxna skadats och dött av sprängdåd. Utsattheten har tillåtits öka. Gängkriminaliteten föder skjutningar, flera med dödlig utgång. Våldtäkter och rån utförda i grupp åtföljs av förnedring av offren. Råheten har skruvats upp.

Vi ser hur droger säljs öppet på våra gator och droganvändningen eskalerar nedåt i åldrarna. Vägspärrar har satts upp av kriminell milis. Gamla människor har rånats och misshandlats i sina hem. Utnyttjande av kvinnor genom prostitution fortsätter i vår stad. Barn och ungdomar i Göteborg blir tvångsrekryterade in i kriminella gäng.

Göteborg har framför våra ögon blivit ett fäste för en systemhotande islamistisk extremism. Denna lilla, men inflytelserika radikala grupp religiösa fundamentalister bejakar en oacceptabel kvinnosyn, driver hat mot judar och homosexuella samt förordar segregation mellan muslimer och de som inte delar deras uppfattningar.

Framväxten av denna radikala grupp sker parallellt med grov organiserad ekonomisk och våldsbejakande brottslighet. Kriminella individer i släktbaserade nätverk - klaner är en del av det icke-demokratiska parallellsamhället. Hedersförtryck och hedersvåld är alltfjänt utbredd.

Konsekvenserna för göteborgarna är allvarliga. Men även de som jobbar i stadens och allmänhetens tjänst drabbas. Blåljuspersonal utsätts för hot och stenkastning. Tyvärr klarar inte politiken i Göteborg att ge alla stadens anställda trygga och säkra arbetsplatser. Vi har lärare som blir kidnappade, slagna och spottade på. Vi har fältarbetare, socialarbetare och bibliotekarier som utsätts för hot och otillbörlig påverkan. Vi har dessutom exempel på tystnadskultur inom Göteborgs Stad som försvårar arbetet för våra medarbetare och gör att beslutsfattare inte får en korrekt bild av verkligheten.

Det går under inga omständigheter att påstå att ”-På ett övergripande plan går det åt rätt håll” i Göteborg.

Men utvecklingen går att vända. Vi kan återskapa ett fungerande och tryggt lokalsamhälle där alla människor i frihet får plats. Vi måste öka demokratin och den sociala sammanhållningen genom att öka rättvisan och tryggheten i Göteborg. Vi behöver uthålliga polisiära och sociala insatser. Demokraterna visade vägen för stora och nödvändiga satsningar på förskolan och skolan redan i 2020 års budget. Nu har snart sagt alla partier i kommunfullmäktige kommit till samma insikt i budgetförslagen för år 2021 vad gäller skolan och förskolan. Nu tar vi Demokrater nästa steg och föreslår ett utökat och uthålligt samarbete mellan Staden och Polismyndigheten.

Vi behöver ta hand om Göteborg,

Martin Wannholt
Partiledare Demokraterna

Demokraternas 12 förbättringar för göteborgarna

1. Tre nya bemannade lokala polisstationer – Tynnered, Biskopsgården och Bergsjön

Demokraterna vill bygga ett tryggt och säkert Göteborg med ökad demokrati och social sammanhållning. Polisen i Göteborg har begränsade resurser, främst vad gäller tillgängliga poliser i yttre tjänst. Polismyndigheten har beskrivit att det saknas 500 poliser i Göteborg. Regeringen har endast utlovat 340 poliser - och tidigast med början om 3 till 4 år. Idag har endast ett utsatt område en egen polisstation, Hjällbo/Angered. Staden kan genom sitt fastighetsbestånd upplåta lämpliga lokaler i Tynnered, Biskopsgården och Bergsjön. För varje lokal områdespolis Polismyndigheten tillsätter till en ny polisstation, ställer staden upp med tre ordningsvakter eller annan lämplig personal under polismans befäl. Då kan Polismyndigheten i samarbete med Göteborgs Stad snabbt bemanna upp Polismyndighetens nya polisstationer. Demokraterna avsätter utöver ändamålsenliga lokaler ett anslag om 150 miljoner kronor under 2021 för att sedan öka till 300 miljoner kronor under 2022 och framåt till extra bemanning i samarbete med Polismyndigheten.

Uppdragsansvariga: Kommunstyrelsen, Förvaltnings AB Framtiden samt Socialnämnd Väster, Socialnämnd Hisingen och Socialnämnd Nordost

2. Öka antalet platser i häktet genom ny tillnyktringsenhet i samverkan med polisen.

Häktet i Göteborg har platsbrist. Ett av skälen är att i häktet placeras utöver brottsmisstänka även personer som behöver omhändertas av olika skäl, till exempel hög berusning. Göteborg behöver därför öppna upp en ny tillnyktringsenhet så att alla brottsmisstänkta kan hållas kvar i häktet. Polisens lokaler vid Exportgatan kan vara lämplig plats för den nya tillnyktringsenheten. Arbetet behöver ske tillsammans med polisen eftersom omhändertagande av individer, polisiär uppgift, snabbt faller in under kommunens befolkningsansvar.

Uppdragsansvariga: Kommunstyrelsen och Socialnämnd Hisingen

3. Polisstation för pass- och viseringskontroll i Skandiahamnen

Polisen behöver inrätta en ny station för Pass- och viseringskontroll i Skandiahamnen. Detta med anledning av Brexit samt för att kontrollera olaglig migration. Det är av stor vikt att Göteborgs Stad och Göteborgs Hamn samarbetar med polisen för att tillse att ändamålsenliga lokaler kan friställas för polisstationens behov. Det ligger i göteborgarnas intresse att få till bättre gränskontroller mot olaglig arbetskraftsinvandring och okontrollerad migration.

Uppdragsansvariga: Kommunstyrelsen och Göteborgs Hamn AB

4. Uthållig satsning på förskola och skola

En välfungerande förskola och skola är avgörande för Göteborgs utveckling och framtid. Demokraterna visade vägen för stora och nödvändiga satsningar på förskolan och skolan redan i 2020 års budget. För 2021 föreslås ytterligare förstärkningar som vi aviserat som nödvändiga för att lägga en bra grund i förskolan och ge en trygg skolgång med studiero och höjda kunskapsresultat. Många barn i Göteborgs förskolor har ett annat modersmål än svenska. Det är därför nödvändigt att det ställs stärkta språkrav på personal inom förskola och pedagogisk omsorg, då barnens språkutveckling i svenska är avgörande för att klara av den fortsatta skolgången. Vi vill införa en utbildning för vårdnadshavare med syfte att förtydliga förskolans uppdrag respektive vårdnadshavares ansvar. Utbildningen ska spegla stadens värdegrund avseende syn på barn, demokrati, jämlikhet och tolerans. Extra resurser avsätts till Förskoleförvaltningens tillsynsavdelning för att förstärka arbetet mot att olämpliga huvudmän med kopplingar till extremism och kriminalitet tillåts bedriva förskola och pedagogisk omsorgs verksamhet.

Inom skolan vill Demokraterna börja införa tvåläraresystem på skolor med låg måluppfyllelse och stora utmaningar. Det skapar trygghet och studiero samt ökar elevers måluppfyllelse och bidrar till bättre arbetsmiljö. Införande sker stegvis där svenska, matematik och engelska prioriteras. Förstärkta resurser avsätts för att motverka hot, våld och kränkningar mot rektor, personal och elever. Satsningar görs för att ge trygga och förutsägbara skolplaceringar för elever ska kunna gå i skolor i sina närområden och inte ryckas ut från sina sociala sammanhang. Glesbygdstillägget ökas med 3 Mkr till Södra skärgården för att stärka skolverksamheten och främja en levande skärgård.

Uppdragsansvariga: Förskolenämnden och Grundskolenämnden

5. Velfärdslyft – löner, kompetens och arbetsvillkor

Osakliga löneskillnader för anställda i välfärdsyrkena åtgärdas i två steg under år 2021 och år 2022. Kompetensen inom äldreomsorgen ska säkras genom ökade krav på undersköterskeutbildning och goda kunskaper i svenska språket. Incitament för vidareutbildning och kompetenslyft ska prioriteras. Påverkbara arbetsscheman, som möjliggör återhämtning för den anställda och kontinuitet för brukare, ska införas. Erfarna och lojala medarbetare inom välfärdsyrkena ska premieras.

Uppdragsansvariga: Kommunstyrelsen, Äldre samt vård- och omsorgsnämnd, Nämnden för funktionsstöd, Förskolenämnden och de fyra Socialnämnderna

6. 180 studentbostäder i Hotell Heden och ny detaljplan för vackert bostadskvarter

Göteborg har stor brist på studentbostäder och Hotell Heden kan snabbt planeras om till 180 studentbostäder inför höstterminen 2021. Stadens fastighetsbolag Higab, som nyligen förvärvat marken och Hotell Heden från Liseberg AB, får i uppdrag att hyra ut Hotell Heden till SGS Studentbostäder under 4–6 år, eller den tid det tar för att ta fram en ny välbehövlig detaljplan på området. Coronapandemin har försatt hotellnäringen under stor press. Göteborg kan bidra genom att prioritera studentbostäder istället för att lägga ut ytterligare överkapacitet på kommunalt ägda hotellbäddar i staden. En öppen process ska tillämpas vid överlåtelse av marken till en byggherre som tar helhetsansvar för utvecklingen. Förmåga att bidra med skönhet genom att bygga vidare på stadsstrukturen och de arkitektoniska uttrycken söder om Engelbrektsgatan ska vara ett tungt vägande kriterium för markförsäljning. Förslagen utvärderas utifrån förmåga till koppling till gatan, variation i fasaduttryck och bidrag till stadsdelens och Göteborgs befintliga identitet genom byggnader med stor skönhet. Genom en ny detaljplan säkras även fastighetens värdeutveckling.

Uppdragsansvariga: Kommunstyrelsen, Higab AB, Liseberg AB, Byggnadsnämnden och Fastighetsnämnden

7. Fler ungdomar ska kunna flytta hemifrån - Stiftelsen Göteborgs Ungdomsbostäder

Göteborgs bostadsproduktion går fortsatt starkt med nästan 10 000 bostäder i produktion. Prognosen är drygt 4 000 färdigställda bostäder i år. Men nyproduktion är dyr och bostadskön är lång. Många ungdomar har svårt att komma in på bostadsmarknaden. För att kunna reservera bostäder enbart för en ålderskategori, till exempel 18–28 år, behöver fastigheter inordnas i en stiftelse. Demokraterna har kontakt med flera personer som visat intresse för att genom större donationer vara medstiftare till en Stiftelse för Ungdomsbostäder i Göteborg. Stadens bidrag som medstiftare kan vara fastigheter som inte längre är lämpliga att använda för dess verksamhet, till exempel tidigare servicehus, äldreboende med flera fastigheter. En transparent stiftelse med startresurser i form av donationer och fastigheter, utan vinstintresse och med professionell styrelse kan utveckla och förvalta ungdomsbostäder med lägre hyror. Demokraterna vill ge möjlighet för fler ungdomar att flytta hemifrån och ges möjlighet att spara till ett eget boende.

Uppdragsansvariga: Kommunstyrelsen och Fastighetsnämnden

8. 750 nya småhustomter varav minst 500 på kommunal mark

Stadsbyggnadskontoret har arbetat ikapp och ökat produktionen av detaljplaner under en lång följd av år. Staden har idag 20 000 bostäder i lagakraftvunna detaljplaner. Pågående detaljplaner och planering för åren framåt ligger också högt. Men även om efterfrågan på bostäder är fortsatt stor och antalet färdiga detaljplaner medger kraftigt ökad produktion, så är betalningsviljan för denna produktion högst osäker. En kraftig inbromsning riskerar att bli verklighet. Exploatörerna kan komma att avvakta med byggstart och kommunens genomförandekapacitet (till exempel gata och allmän platsmark) begränsar också nyproduktionen. Staden har nu istället god möjlighet att kraftsamla plankapaciteten än mer till kommunal service och till att möta efterfrågan på småhustomter. Fastighetsnämnden behöver ta fram förslag på kommunal mark och begära detaljplaner som medger minst 500 småhustomter per år. Byggnadsnämnden behöver omprioritera i startplanen för att starta detaljplaner om minst 750 småhus ges framdrift under 2021. Detta är viktigt för att möta människors önskemål och att vända nettoutflyttningen från Göteborg. Överskott från försäljning av kommunala tomtar ger också ett välkommet nettotillskott till stadens ekonomi.

Uppdragsansvariga: Fastighetsnämnden och Byggnadsnämnden

9. Bättre skötsel och vacker stad genom estetiska krav

Ogräs, klotter och nedskräpning förfular staden och bidrar till otrygghet. Nolltolerans och högre servicenivå införs för att skapa ett rent och välkomnande Göteborg. Möjlighet för boende och verksamheter mm att sköta allmänna ytor i sitt närområde införs. Ansvar för skötsel och vinterväghållning koncentreras till en förvaltning. Ett skönhetsråd ska verka för att den estetiska utformningen ges mer betydelse i stadsutvecklingen

Uppdragsansvarig: Kommunstyrelsen

10. Bättre näringslivsklimat

Näringslivsfrågorna lyfts upp som ett särskilt ansvar inom Kommunstyrelsen. Särskild vikt ska läggas vid förbättrad dialog med näringsliv och akademien, samt införande av servicegarantier vid myndighetsutövning och tillståndsärenden. En positiv attityd till företag och företagare ska genomsyra kommunens arbete. Som stöd till innerstadshandeln och restaurangnäringen ska tillgänglighet till och trygghet i innerstaden prioriteras upp.

Uppdragsansvarig: Kommunstyrelsen

11. Riktiga klimatåtgärder

Ett stopp för byggandet av Västlänken, som ersätts av klimateffektiv kollektivtrafik, i kombination med snabb omställning av fjärrvärmen och fjärrkyla till fossilfrihet är de viktigaste klimatåtgärderna. Kostnadsdrivande symbolåtgärder med låg effekt ska helt undvikas.

Viktiga delmål i detta arbete är att följande verksamheter skall vara fossilfria angivna år:

- fjärrvärme och fjärrkyla till 2025
- kommunal fordonsflotta till 2023
- kollektivtrafik till 2023

Demokraterna övergripande mål är att klimatpåverkan ska minska med 80 procent inom de verksamhet där kommunen har rådighet mellan 2010 och 2030.

Uppdragsansvariga: Kommunfullmäktige, Trafiknämnden och Göteborg Energi AB

12. Arvoderade ungdomsledare

Idrottsklubbar har en viktig uppgift i att ge barn och unga en meningsfull och aktiv fritid. Vi föreslår införandet av tränararvode till certifierade unga tränare för att ge kontinuitet, kvalitet och goda förebilder inom ungdomsidrotten.

På samma sätt kan musik, konst och teater skapa integration mellan olika kulturer och även här kan ungdomsledare ha en central roll.

Uppdragsansvariga: Idrott- och föreningsnämnden och Kulturnämnden

Index

Ekonomiska ramar och direktiv	8
Ledning och styrning	11
Kommunledningens samordnande roll	14
Nämnder, Utbildning och välfärd	17
<i>Förskolenämnden</i>	<i>17</i>
<i>Grundskolenämnden.....</i>	<i>22</i>
<i>Idrott- och föreningsnämnden</i>	<i>28</i>
<i>Kulturnämnden</i>	<i>30</i>
<i>Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning (NAV).....</i>	<i>32</i>
<i>Nämnden för funktionsstöd</i>	<i>33</i>
<i>Socialnämnderna</i>	<i>36</i>
<i>Utbildningsnämnden</i>	<i>39</i>
<i>Äldre- samt vård- och omsorgsnämnd.....</i>	<i>42</i>
Nämnder, stadsutveckling.....	45
<i>Fastighetsnämnden och Byggnadsnämnden</i>	<i>45</i>
<i>Kretslopp och vatten-nämnden.....</i>	<i>50</i>
<i>Miljö- och klimatnämnden.....</i>	<i>51</i>
<i>Park- och naturnämnden</i>	<i>53</i>
<i>Trafiknämnden</i>	<i>55</i>
Övergripande nämnder	63
<i>Lokalnämnden</i>	<i>63</i>
<i>Nämnden för Inköp och upphandling (INK)</i>	<i>64</i>
<i>Nämnden för Intraservice</i>	<i>67</i>
<i>Nämnden för Konsument- och medborgarservice</i>	<i>67</i>
<i>Valnämnden.....</i>	<i>67</i>
<i>Överförmyndarnämnden</i>	<i>67</i>
Kommunala bolag	68
<i>Göteborg Energi AB</i>	<i>68</i>
<i>Göteborgs Spårvägar AB.....</i>	<i>69</i>
<i>Göteborgs Hamn AB</i>	<i>69</i>
<i>Förvaltnings AB Framtiden</i>	<i>70</i>
<i>Higab AB</i>	<i>71</i>
Ekonomisk sammanställning	72

Ekonomiska ramar och direktiv

Förutsättningar: Demografin i Sverige och Göteborg

De demografiska förändringarna i Sverige innebär generellt att allt färre personer i arbetsför ålder ska ge underlag för en välfärd där relativt allt fler yngre och äldre ska erbjudas kommunal service.

Den demografiska försörjningskvoten¹ i Sverige överlag är 76, dvs på 100 personer mellan 20 - 65 år går det 76 personer som är yngre eller äldre. Motsvarande siffra för Göteborg är 59, men i kranskommunerna är den högre. Kvoten förväntas öka de närmaste åren och främst är det andelen äldre som förväntas växa.

Prognosticerad utveckling, åldersgrupper i Göteborg (Stadsledningskontoret 2020)

Ökning till år	2024	2040	Antal 2040
Förskoleålder 1-5 år	1 %	20 %	41300
Grundskoleålder 6-15 år	6 %	20 %	74600
Gymnasieålder 16-18 år	18 %	35 %	22400
Äldre 75 – 84 år *	24 %	53 %	43700

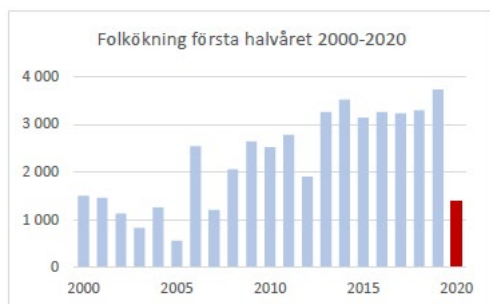
*Det är i åldern 75 - 84 år som behov av äldreomsorg vanligen uppstår.

Denna prognos ger en fingervisning om var resursbehovet är störst de närmaste 20 åren.

Förutsättningar: Skatteunderlaget i Göteborgs kommun

Till följd av pandemin är den generella skatteunderlagsutvecklingen mycket svårprognosticerad. Men för Göteborg betyder de demografiska förändringarna, dels i form att trenden på riksnivå, dels i form av en ständigt pågående nettoutflyttning av skattebetalande invånare till kranskommuner att skatteunderlaget för Göteborg sviktar under kommande år.

Våren 2020 innebar ett hack i befolkningstillväxten i Göteborg. Dessutom tillkom en ny trend, en större utflyttning utanför Göteborgsregionen än vanligt.

(Stadsledningskontoret, september 2020)

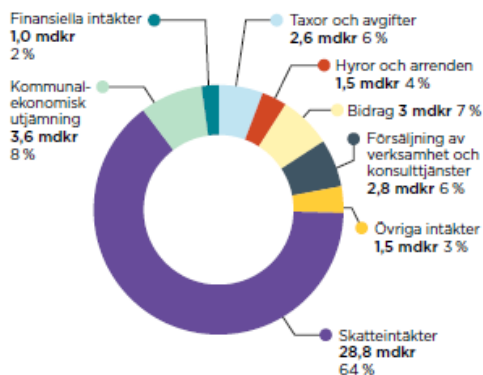
¹ Andel i icke förvärvsarbetande ålder/andel i förvärvsarbetande ålder

Övergripande ekonomiska förutsättningar

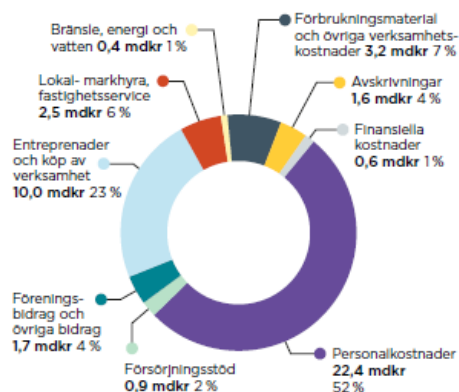
Stadens intäkter 2019 var 44 mdkr och kostnaderna uppgick till totalt 43,3 mdkr. Fördelningen av kostnader och intäkter framgår av diagrammen nedan.

Årets Intäkter och kostnader

Intäkter (mdkr och procentfördelning)

Kostnader (mdkr och procentfördelning)

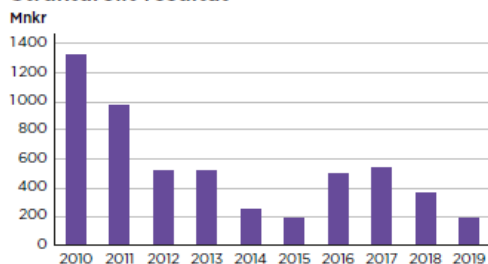

(Ur Göteborgs Stads årsredovisning 2019.)

2019 var ett bra år, sett till skatteunderlag och konjunktur. Trots detta blev det strukturella* resultatet magert, endast 0,6 procent av intäkterna från skatter och kommunalekonomisk utjämning eller 179 mkr.

Årets resultat och resultatutveckling

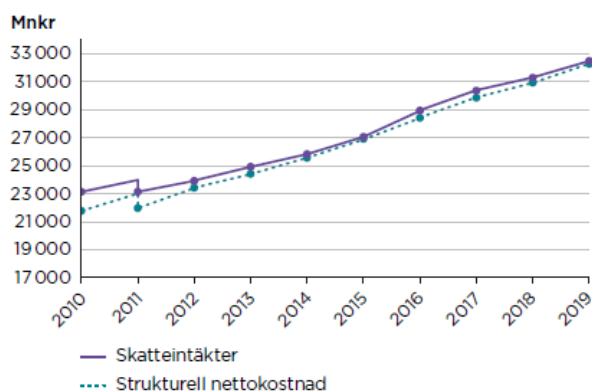
Strukturellt resultat

*) Strukturellt resultat avser driftresultat där poster av engångskaraktär räknats bort.

Diagram hämtat ur Göteborgs Stads årsredovisning 2019.

Utveckling av skatteintäkter och nettokostnader

Den genomsnittliga kostnadsutvecklingen har under de senaste tio åren varit 4,6 procent, medan den genomsnittliga intäktsnivån av skatter och stadsbidrag inklusive kommunalekonomisk utjämning legat på 4,5 procent.

Analys för ekonomiska ramar

Göteborgs kommun har idag en kostnadsnivå i den löpande verksamheten och en kostnadsutveckling som inte är hållbar sett till skatteunderlaget. En ökning av skatteintäkterna kan inte förväntas mot bakgrund av effekterna av coronapandemin.

Göteborg har redan idag en hög skattesats jämfört med andra storstäder. Kommunalskatten är en platt skatt som drabbar alla inkomsttagare lika. Detta minskar den enskildes köpkraft vilket ger negativa effekter för samhället i stort. Vi vill därför undvika en skattehöjning, men ser i dagsläget inte heller något utrymme att sänka skatten.

Trots den relativt höga skattesatsen och en högre försörjningskvot och sysselsättningsgrad än i mindre kommuner, levererar Göteborg inte välfärd och service på önskad nivå.

Direktiv för ekonomiska ramar

Mot denna bakgrund, är det nödvändigt att snarast få kontroll på kostnadsutvecklingen. Göteborgs kommun behöver sänka de löpande kostnaderna i nämndernas verksamheter.

För att kommunen ska komma i balans behövs ett riktat anställningsstopp för alla befattningar i kommunen som inte utgörs av personal som jobbar direkt med omsorgstagare och elever, inom omsorg, utbildning och sociala frågor. Avvikande beslut måste av styrelse eller ordförande. Befattningar som operativt jobbar med löpande drift och underhåll i nämnder och bolag ska undantas från anställningsstoppet.

Respektive nämnd och bolag ska bedriva ett aktivt effektiviseringsarbete och löpande utvärdera ambitionsnivåer och möjlighet till ökade intäkter.

Ledning och styrning

Inledning och förutsättningar

Göteborgs Stad genomgår nu en stor omorganisation. De tio stadsdelsnämnderna och social resursnämnd stängs ned vid årsskiftet och ersätts med en äldre samt vård- och omsorgsnämnd, en nämnd för funktionsstöd samt fyra regionala socialnämnder. Det är en stor och omfattande organisationsförändring. Coronapandemin har också skapat tung arbetsbelastning och ändrade arbetsformer för stora personalgrupper.

De nya centrala nämnderna inom förskola och grundskola har fortsatt arbete med att få en fungerande organisation, speciellt finns utmaningar kring ytterligare intern omorganisation inom grundskoleförvaltningen.

Demokraternas bedömning, som också delas av majoriteten i kommunfullmäktige, är att stadens anställda inte maktar med fler större organisationsförändringar denna mandatperiod. Stort arbete läggs nu på att få den kommunala grundverksamheten att fungera bättre i de nya organisationerna. Demokraterna har därför accepterat, tillsammans med Alliansen och Socialdemokraterna, att skjuta på beslut om nödvändig facknämndsöversyn till hösten 2022.

Men stadens ledning och styrning kan och behöver likväl förbättras avsevärt redan under 2021 - med kortare beslutsvägar, ökad kompetens inom respektive sakområde och snabbare ledtider.

Med de nya organisationerna finns möjlighet till samlad kompetens över staden inom respektive område. Det minskar behovet av centrala funktioner i stadsledningen. Respektive nämnd och förvaltningsledning ska arbeta mer direkt med kommunstyrelsen och därigenom även kommunfullmäktige.

Inom stadens bolagssfär ser vi flera möjligheter till förändringar redan under 2021. Förutom ett tydligt uppdrag om att arbeta ned kostnadssidan med minst 6 procent genom generellt anställnings- och konsultstopp, genomförs ett antal riktade bolagsförändringar. För att minska dubbelarbete och antalet bolag inleds en nedtrappning och avveckling av Älvstranden Utveckling AB. En sammanföring av Got Event in i Göteborg & Co AB genomförs. Business Region Göteborg AB behöver lyftas in under kommunstyrelsen. Brysselkontoret ska avvecklas under 2021.

Förutsättningar organisation

Alla nämnder och bolag utför sitt uppdrag utifrån kommunfullmäktiges beslutade reglementen, ägardirektiv, budget och övriga styrande dokument. Samordningen är svag och det finns betydande ineffektivitet relaterat till arbetet mellan nämnder och bolag. Det är i praktiken svårt för både kommunfullmäktige och kommunstyrelsen att styra kommunen på ett effektivt sätt med nuvarande politiska organisation.

Principer för effektiv politisk styrning

Befolkningsansvaret

Den politiska styrningen måste ta sin utgångspunkt i att kunna säkra det mest grundläggande av en kommuns ansvar; befolkningsansvaret. Att kunna styra och sköta befolkningsansvaret är en förutsättning för en fungerande lokal demokrati.

Tillitsbaserad styrning

Politiker ska ansvara för mål och övergripande ekonomi. Politiker ska besluta i större frågor samt säkerställa uppföljning och kontroll i att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Utifrån beslutade ramar är politikens uppgift att säkerställa att tjänstepersoner i förvaltningar och bolag har goda förutsättningar för att utföra verksamhetens uppgifter utifrån lagstiftning och kommunfullmäktiges styrande dokument. Detta förutsätter dock att alla former av tystnadskultur aktivt motverkas i stadens nämnder och bolag.

Flera förvaltningar under en nämnd

En politisk nämnd kan med fördel ta ansvar för flera olika förvaltningar. På så sätt kan den politiska styrningen tillföra mervärde i att vara ett forum där övergripande frågor som berör flera olika förvaltningar hanteras.

Ett upplägg med flera förvaltningar under en nämnd gör att den politiska administrationen kan minska samtidigt som man undviker stora omorganisationer inom den operativa verksamheten.

Utpekat ansvar för helhet – utskott

Ett minskat antal nämnder och bolag med direkt politisk styrning innebär att dessa i praktiken ges ett större ansvar för helheten i kommunens uppdrag. Detta är en förutsättning för en fungerande kommun och en fungerande demokrati. För att säkra den politiska styrningen inom specifika sakområden så kan utskott användas i större utsträckning än idag.

Nämndernas storlek

Idag råder mycket stora skillnader mellan olika nämnders storlek sett till ekonomisk omslutning och roll i staden. Genom att inom vissa områden samla flera verksamheter under en nämnd så kan en mer balanserad nämndstruktur skapas, vilket underlättar tydlig ansvarsfördelning och effektivt samarbete mellan olika verksamheter. Coronapandemin har medfört politiska överenskommelser om att ordförande accepterar den politiska sammansättningen i kommunfullmäktige vid beslut, trots att alla ledamöter inte kunnat närvara. Detta kan överföras till nämnder och styrelser, vilket innebär att politiska ersättare inte längre skulle vara nödvändigt.

Ordning och reda i den ekonomiska redovisningen

Transparent redovisning genom fullfondering av pensionsskuld

Enligt nu rådande ordning redovisas avsatta medel för pensionsåtaganden som uppkommit före 1998, endast som en not i årsredovisningen. I själva verket utgör dessa en dold skuld för Göteborgs stad på närmare 10 miljarder kronor.

Genom att ta in skulden i stadens balansräkning genom så kallad fullfondering, synliggörs den och ger en mer rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning. Den direkta redovisningseffekten blir att soliditeten minskar genom att avsättningar ökar med 9,88 mdkr år 2021 och eget kapital minskar med samma belopp. I takt med utbetalningarna uppstår en positiv effekt på resultatet med cirka 250 mkr de första åren, varvid skulden/avsättningen minskar med motsvarande summa, se tabell.

Resultatredovisningen blir känsligare för externa aspekter som ändrade basbelopp, livslängdsantaganden och diskonteringsränta, men åtagandet för staden påverkas i praktiken inte.

Ansvarsförbindelse inkl. löneskatt mkr	2021	2022	2023
Ingående balans	10 130	9 880	9 630
Ränteuppräkning	100	100	90
Basbeloppsuppräkning	210	220	2230
Utbetalningar	-580	-590	-600
Övrigt	20	20	30
Utgående balans	9 880	9 630	9 380
Resultateffekt om fullfondsmodell (minskad kostnad)	250	250	250

Om fullfondering införs, behöver Stadsledningskontoret se över om riktlinjer för balanskrav och god ekonomisk hushållning behöver anpassas.

Försäljning av tomträtter

Hysesfastigheter och bostadsrätter upplåtna med tomträtt ska få friköpas enligt yrkande från Demokraterna i fastighetsnämnden. Fastighetstaxeringar och kommunens modell för tomträttsavgäld för flerbostadshus ger nu orimliga konsekvenser för delar av Göteborgs fastighetsbestånd och de boende. Likställigheten gentemot boende i samma boendeform åsidosätts och kommunen medverkar till att gravt snedvrider delar av bostadsmarknaden.

Den ekonomiska effekten av försäljning av tomträtter har i vår ekonomiska sammanställning beräknats till 2 miljarder kronor 2021 och ytterligare 3 miljarder kronor 2022.

Kommunledningens samordnande roll

Kommunstyrelse och kommunalrådsberedning

Demokraterna vill att kommunstyrelsen arbetar genom en kommunalrådsberedning. Den ska utifrån kommunfullmäktiges beslut samordna och leda kommunens samlade verksamhet. Dessa tillsammans med förvaltnings- och bolagschefer utgör den samlade kommunledningen. En kommunalrådsberedning ska införas senast efter valet 2022.

Personal och arbetsmiljö – stadenövergripande

Stadens medarbetare måste få vara trygga och säkra på sina arbetsplatser. Flera av stadens anställda utsätts för hot, våld och otilbörlig påverkan. Staden har tyvärr också en utbredd tystnadskultur som riskerar leda till felaktiga beslut.

Osakliga löneskillnader är diskriminerande och måste åtgärdas snarast. Ofrivillig deltid ska inte finnas i våra verksamheter. Heltid ska erbjudas i kombination med kompetensutveckling. Kommunens chefer och ledare ska ges möjlighet att utveckla sitt ledarskap.

Kompetensförsörjningen av medarbetare till kommunens verksamheter är till stor del beroende av att Göteborgs kommun uppfattas som en attraktiv arbetsgivare, vilket i sin tur är beroende av bra ledning och styrning. Demokraternas förslag till förbättrad politisk ledning och styrning ska i slutändan leda till att fler ser Göteborgs Stad som en attraktiv arbetsgivare.

Arbetet för jämställdhet och jämlikhet ska vara en integrerad del i kommunens verksamheter. Alla göteborgare oavsett kön och olika bakgrund ska ha samma förutsättningar att utbilda sig och utvecklas på jobbet. Arbetet för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter ska vara en naturlig och integrerad del av Göteborgs kommuns arbete, både som arbetsgivare och i befolkningsperspektivet.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet behöver stärkas för att fler medarbetare ska må bra på jobbet och för att minska sjukfrånvaron. Samverkan med de fackliga organisationerna ska ses som en tillgång i detta arbete. Hållbara och påverkansbara arbetsscheman som ger tid för återhämtning och utrymme för en meningsfull fritid är ett viktigt led i arbetsgivaransvaret.

Prioriteringar för personal och arbetsmiljö

- Säkerhet och trygghet för stadens anställda ska säkerställas
- Tystnadskultur ska motverkas
- Utjämnning av osakliga löneskillnader
- Systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på minskad sjukfrånvaro.
- Kompetensförsörjningsarbete kopplat till förbättrad ledning och styrning av verksamheterna.
- Lokalt Samverkansavtal för Göteborgs stad daterat 2017-07-01 ska följas, inklusive i protokoll överenskommen hantering av arbetsbrist ska följas samt kompletteras med omställningsavtalet Kom-KL och vid behov utökat stöd till omställning utanför staden.
- Arbetstagarorganisationer ska hållas delaktiga i beredningen av nämndernas och bolagens specifika budgetförslag/affärs- och verksamhetsplaner.

Näringslivsfrågor under kommunstyrelsen

Grunden för ett bra företagsklimat är förståelse för företagandets förutsättningar och en god dialog mellan företagare och ansvariga tjänstemän och politiker. Genom att inordna näringslivsfrågorna direkt under kommunstyrelsen kan dialog och förståelse kring företagens förutsättningar förbättras.

Myndighetsutövningen och servicen till näringslivet ska präglas av gott bemötande och effektiv hantering. Servicegarantier med maxtid införs för företagare vid myndighetsutövning och tillståndsärenden. När kommunens servicegaranti inte kan hållas på grund av kommunens oförmåga, till exempel för bygglov, reduceras avgiften. Kommunen ska vara pådrivande, effektiv och samordna alla kommunens verksamheter vid tillståndsgivning. Kommunen ska särskilt förenkla för och ha ett tillmötesgående synsätt mot handel och restaurangverksamheter, då dessa både gör staden attraktiv för besöksnäringen och dessutom skapar många instegsjobb. Kommunen ska också särskilt beakta näringslivets behov av tillgänglighet och transporter.

Universitet och högskola är viktiga för alla företag i Göteborg. En väl fungerande akademi kan bidra till att nya företag startas. Kommunen ska stödja Chalmers och Göteborgs Universitet att knyta till sig internationell spetskompetens för att öka kvaliteten på undervisningen samt öka närheten till unik kompetens för företagen i Göteborg.

Internationella skolor är viktiga för att familjer med internationella forskare och annan internationell kompetens ska välja att bo i Göteborg.

Prioriteringar för näringslivsfrågor

- Tillgänglighet till innerstaden
- Attitydförändring inom staden
- Servicegarantier vid myndighetsutövning och tillståndsärenden.
- Utvecklad dialog med företagare för att undanröja hinder och problem.
- Kostnadseffektiv myndighetsutövning

Digitalisering och e-förvaltning

"E-förvaltning" innebär att i alla delar av kommunen utvecklas vad gäller tillgänglighet och servicenivå med hjälp av ny teknik. Medborgare och företag ska på ett enkelt sätt kunna följa och agera i sina ärenden elektroniskt och även enkelt kunna få del av all den information och data som finns tillgänglig i kommunens interna system.

En strategisk satsning på e-förvaltning kan möjliggöra både bättre service och högre effektivitet i kommunen. Göteborgs kommun behöver grundläggande IT-system som är användarvänliga och flexibla, och som stödjer verksamhetsprocesserna. Det behöver göras en översyn för att säkerställa god funktion och kostnadseffektivitet för IT-systemen inom kommunen.

Prioriteringar för digitalisering och e-förvaltning

- Strategisk satsning på e-förvaltning och ökad transparens.
- Utvärdering av effektivitet och kostnader för kommunens IT-verksamhet.
- Översyn av IT-strategi och processer för hantering av IT-ekonomi inom kommunen.

Omvandling från projekt och kringarbete till grunduppdraget

Inom Göteborgs organisation bedrivs idag alltför mycket arbete i projektform eller i separata strukturer.

- Dagens arbete inom "Jämlik stad" ska omvandlas till att bli en integrerad del av kommunens grunduppdrag.
- Dagens omfattande separata avdelningar och resurser kring kommunikation ska minska och till stor del övergå i att bli en integrerad del i grundverksamheternas arbetsuppgifter.
- Dagens höga aktivitetsnivå inom internationella samarbeten och andra externa nätverk ska genomlysas och minska i omfattning.
- Brysselkontoret ska avvecklas och ersättas med omvärldsbevakning som är integrerad i kommunens grundverksamheter.

Inköp och upphandling

Göteborgs stad kan spara betydande belopp genom ett mer utvecklat och samordnat arbete gällande inköp och upphandling. Så kallad kategoristyrning och gemensamma inköpsprocesser ska införas. Frontaffären visar på avsaknad av kontroll och på en politisk undfallenhet.

Anpassad ambitionsnivå

För att spara in på kostnader och resurser så behövs en kulturförändring i vad som är rimliga kostnader för olika aktiviteter. Interna konferenser kan till större del genomföras i kommunens egna lokaler och utan övernattning. Årsredovisningar från bolagen och andra publikationer kan tas fram med lägre ambitionsnivå gällande överflödigt innehåll och layout. Tryckta publikationer ska där så är möjligt ersättas med digitala dokument. Prioritering över i vilka sammanhang staden representeras.

Nämnder, Utbildning och välfärd

Förskolenämnden

Vi får det samhälle vi skapar - det börjar i förskolan

Barnen är Göteborgs framtid och behöver få den bästa starten i livet genom en förskola som gynnar deras utveckling och lärande. Varje barn skall ges möjlighet att växa och utvecklas som individ och få en god kunskapsbas och språkutveckling inför skolstart. För att lyckas med detta måste staden skapa en attraktiv och trygg verksamhet där såväl barn som pedagoger trivs och utvecklas.

Samspelet och interaktionen mellan förskolepersonal och barn har stor betydelse för barns utveckling. Därför är personalens kompetens och storleken på barngrupperna avgörande då det är just i mötet mellan barn och förskolepersonal som kvalitén avgörs. Antalet barn per personal ska därför minska och andelen förskollärare och barnskötare öka.

Förskolans uppdrag innebär att skapa en verksamhet där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan lägger grunden till barnens fortsatta skolgång och forskning visar att barn som gått på en förskola av hög kvalitet har högre betyg i årskurs nio, bättre hälsa och ökad livskvalitet under resten av livet. Det behövs större ekonomisk tilldelning som riktas för att säkerställa höjd och likvärdig kvalitet ute i verksamheterna, samt en tydlig uppföljning av faktiskt utfall.

Göteborg måste ta förskoleuppdraget på största allvar och prioritera rätt.

Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Forskning visar att förskolepersonalens utbildning och kompetens är den enskilt viktigaste kvalitetsfaktorn för barns välmående, utveckling och lärande i förskolan. Göteborg ska ha en förskola av hög kvalitet och behöver komma till rätta med bristen på utbildad personal. Det är avgörande att yrkesverksamma inom förskolan får möjlighet att fortbilda sig till barnskötare och förskollärare på betald arbetstid. Vi ser inte förskoleassistenter som en väg att höja kvalitén i förskolan. De ska inte ersätta förskolelärare eller barnskötare utan bara utgöra extra personalresurser för att avlasta pedagogerna.

Demokraterna vill se en likvärdig förskola där alla barn får tillgång till en stimulerande lärandemiljö med kunnig och engagerad förskolepersonal. Barn kan nå sin fulla potential om personalen har förutsättningar för att utveckla en pedagogisk verksamhet av hög kvalitet. Fördelningen av förskollärare är ojämn över staden och det är därför viktigt att genom bra arbetsvillkor, konkurrensmässiga löner och god arbetsmiljö locka fler förskollärare att arbeta och stanna kvar i Göteborg. Få förskollärare leder till att fler lämnar yrket då förutsättningar för att utföra uppdraget saknas. Hög arbetsbelastning och stress gör det svårt att utföra det pedagogiska uppdraget där varje barn ska mötas utifrån sina förutsättningar och behov. Målet är att ha två förskollärare och en barnskötare per avdelning för att möjliggöra läroplanens intentioner. Särskilda satsningar ska göras i våra socioekonomiskt svaga områden.

Sjukskrivningarna hos personal i förskolan är bland de högsta av alla yrkesgrupper. Därför behövs satsningar som gynnar en god arbetsmiljö och ger pedagoger och rektorer förutsättningar att utföra sina uppdrag utifrån de styrdokument och lagar som måste följas.

Stärk rektorsrollen

Det pedagogiska ledarskapet är lika betydelsefullt i förskolan som i skolan då förskolan lägger grunden för det livslånga lärandet. Att skapa en stabil verksamhetsutveckling och en god arbetsmiljö tar tid. Rektor har en viktig roll i detta arbete och täta rektorsbyten får negativa konsekvenser för verksamheten. Idag har många rektorer en orimligt hög arbetsbelastning och Göteborgs Stad måste arbeta aktivt med att förbättra deras arbetsvillkor för att locka fler till yrket samt få rektorerna att stanna kvar. Löner behöver justeras och antal medarbetare per chef måste regleras.

Alla rektorer ska erbjudas statlig rektorsutbildning inom sin arbetstid. Inom grundskolan finns organiserat kollegialt lärande för rektorer vilket också behöver införas inom förskolan som en del i kompetens- och verksamhetsutvecklingen.

Idag kämpar dock många rektorer med att överbrygga det stora glappet mellan krav och resurser som utgör deras vardag. Rektorerna måste därför ges rätt förutsättningar för att kunna utöva sitt pedagogiska ledarskap och bedriva en verksamhet av hög kvalitet där förskolelärare och arbetslag har tid och möjlighet till kollegialt lärande och utveckling av undervisningen.

Digitalisering

Läroplanen i förskolan innefattar skrivningar gällande digital kompetens och digitala verktyg i förskolan. Det borde därför vara självklart att alla förskolor i staden har samma tillgång till digitala verktyg, vilket inte är fallet på grund av varierande ekonomiska förutsättningar. Idag är det vanligt att det bara finns en dator per förskoleavdelning vilket är långt ifrån tillräckligt. Det är svårarbetat då det förekommer gammal utrustning utan support och bristande täckning i de trådlösa näten. Det behövs central finansiering och en rejäl satsning för att lyfta alla förskolor till en likvärdig nivå. Förskolelärarna är enligt läroplanen ålagda att planera och dokumentera. En grundläggande förutsättning är att förskollärare och barnskötare förses med nödvändiga arbetsverktyg såsom egna datorer eller motsvarande.

Tillsynsansvar för pedagogisk omsorg och fristående förskolor

Förskolenämnden beviljar tillstånd och tilldelar bidrag till fristående förskolor och pedagogisk omsorg (dagbarnvårdare). Många av stadens fristående förskolor och huvudmän inom pedagogisk omsorg fick sina godkännande tidigare då förskolan tillhörde stadsdelsnämnderna.

Inom förskolan finns tillsynsansvaret hos staden till skillnad mot grundskolan där ansvaret finns hos Skolinspektionen. Det var först 2019 som skrivningarna om lämplighet skärptes i skollagen. Dessa skrivningar gäller dock inte pedagogisk omsorg, trots att kraven borde vara högre när barn är utelämnade åt en enskild vuxen i dennes hem.

Ett återkommande problem, som förskoleförvaltningen arbetar systematiskt för att motverka och upptäcka, är att högst olämpliga huvudmän med kopplingar till religiös extremism, kriminalitet och i vissa fall även terrorism söker sig till att bedriva förskola och pedagogisk omsorg. Problemet är omfattande och visar inga tecken på att avta. Samtidig som någon enskild enhet efter mycket arbete

kan stängas ner, kommer nya ansökningar in. Det är därför av yttersta vikt att lagen svarar upp för denna problematik och vi ser fram emot ett lagförslag som innebär stärkta kvalitetskrav, ökad tillsyn och granskning av huvudmän. Vi förespråkar att samma typ av lämplighetsprövning som sedan januari 2019 görs för alla enskilda huvudmän som vill starta fristående förskola även ska göras vid ansökan om att starta pedagogisk omsorg.

Tillsynsenhetens arbete med att identifiera och stoppa olämpliga huvudmän är mycket resurskrävande. Parallellt med detta har förskoleförvaltningen ett tillsynsansvar. Tillsynen är viktig för att garantera att verksamheterna lever upp till lag- och kvalitetskrav. I dagsläget räcker inte de tilldelade resurserna för att både lyckas med tillsyn vart tredje år och göra det omfattande arbete som krävs i samband med ägande- och ledningsprövning av nya verksamheter. Förskoleförvaltningens tillsynsavdelning behöver därför tilldelas extra resurser för att såväl säkerställa god kvalitet i befintliga verksamheter som att stoppa odemokratiska aktörer från att etablera sig i staden. Demokraterna avsätter 4 mkr för detta ändamål.

Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg är inte en skolform och det finns inga krav på att verksamheten följer läroplanen eller har utbildad personal. Glappet mellan pedagogisk omsorg och förskola är alltför stort och det främjar inte likvärdiga förutsättningar för barns lärande och utveckling.

Pedagogisk omsorg anses inte förbereda barnen för fortsatt lärande i samma grad som förskolan. Merparten av den fristående pedagogiska omsorgen finns i socioekonomiskt svaga områden och verksamheter av låg kvalitet drabbar dessa barn extra hårt. Barn som av olika anledningar far illa i sitt hem fångas heller inte upp i samma utsträckning inom olämplig pedagogisk omsorg och mister då sitt naturliga skyddsnät.

I förlängningen kan det krävas ett etableringsstopp i Göteborg för all ny pedagogisk omsorg

Språkkrav

Vart fjärde barn i Göteborgs förskolor har ett annat modersmål än svenska. Att främja likvärdiga förutsättningar för barns lärande och utveckling är grundläggande. Alla barn i förskolan ska ges samma möjligheter att få språkträning och det är prioriterat att utveckla sina språkkunskaper i svenska inför skolstart. Det är därför nödvändigt att stärkta språkkrav ställs på personal inom förskola och pedagogisk omsorg så att all personal kan arbeta med barnens språkutveckling. Detta kräver att all förskolepersonal talar bra svenska och har ett rikt ordförråd. Personal som redan arbetar inom förskolan och som inte behärskar svenska språket fullt ut ska gå obligatorisk språkträning.

Barnens trygghet och rättigheter

Alla barn har rätt till en säker och trygg uppväxt. Förskolan har en viktig funktion att uppmärksamma barn som av olika anledningar riskerar att fara illa. Personalen behöver känna sig säkra på att det finns tydliga rutiner kring orosanmälningar samt ett nära samarbete med socialtjänsten. Vidare måste all personal inom förskola få kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck, så att de i sin verksamhet kan uppmärksamma och hjälpa barn som lever under förhållanden som inte är förenliga med mänskliga rättigheter och svensk lagstiftning.

Förskolan är avgörande för att utbildningssystemet ska klara av att öka måluppfyllelsen. Det är därför viktigt att i ett tidigt skede upptäcka barn i behov av särskilt stöd och sätta in insatser. En väl fungerande övergång mellan förskola och förskoleklass är betydelsefull, speciellt för barn i behov av särskilt stöd. Därför behöver samverkan mellan förskola och skola vidareutvecklas.

Utbildning för vårdnadshavare

I samverkan med socialnämnderna ska en utbildning för vårdnadshavare införas med syfte att förtydliga förskolans uppdrag samt vårdnadshavares ansvar. Utbildningen ska även innefatta styrdokumentens syn på barn, demokrati, jämlikhet och tolerans. Vårdnadshavares delaktighet och inflytande i förskolan ska stärkas och förtydligas genom möjligheten att upprätta förväntansdokument mellan verksamhet och vårdnadshavare för att klargöra respektive ansvarsområde och förutsättningar.

Förskolans lokaler

Vi har många förskolor vars lokaler inte håller måttet. Underhållet av förskolebyggnader måste prioriteras. Detta samtidigt som takten för att bygga nya förskolor behöver intensifieras med inriktning på flexibla lokaler och konceptlösningar. En gemensam strategi med lokalnämnden behöver utvecklas. Den röda tråden måste vara verksamheternas behov, vi kan inte bygga förskolor utan att de som kan och kommer nyttja utbildningslokalerna får vara med från idé till byggnation. Miljön i förskolan ska följa samma standard som i andra kommunala verksamheter.

Öppna förskolan en del av det familjecentrerade arbetssättet.

Den öppna förskolan är ett viktigt komplement till förskolan. Öppna förskolan men även förskolan är arenor och aktörer i det familjecentrerade arbetet. Båda verksamheterna utgör en plattform för att upptäcka familjers behov av stödjande insatser. Många öppna förskolor samverkar och samarbetar med bland annat socialtjänsten, barn- och mödravård, tandvård och bibliotek. För alla barn är det viktigt att delta i pedagogisk verksamhet av god kvalitet. Att möta dessa verksamheter redan från tidig ålder är särskilt viktig för barn från socioekonomiskt svaga förhållanden då det har en stor påverkan på barns individuella utveckling. Andelen inskrivna barn i förskolan är mycket lägre i de utsatta områdena och den öppna förskolan har en viktig funktion i att introducera fler familjer i dessa områden till att välja att i nästa steg skriva in sina barn i förskolan.

Ett familjecentrerat arbetssätt innebär att insatser för barn och unga tar sin utgångspunkt i hela familjen och deras levnadsvillkor. Målet är att förbättra uppväxtvillkoren för barn och unga genom att stärka familjen. Stöd i föräldraskapet är en av de viktigaste insatserna samhället kan göra för att undvika ojämlikhet och negativt utfall för barn och unga. Det familjecentrerade arbetssättet skapa relationer, sociala kontakter och bryter segregation.

Värna förskolorna i Södra skärgården

Södra skärgården är en glesbygd, placerad i en storstadskommun. Demokraterna verkar för en levande skärgård som möjliggör åretruntboende. Det ställer inte bara krav på generell service utan också på att det finns ett utbud av förskolor och skolor. För att bidra till en långsiktig gynnsam befolkningsutveckling är det viktigt att Göteborg är en attraktiv stad för barnfamiljer. Om barnfamiljer

ska kunna bosätta sig på öarna, arbeta och få ihop livspusslet måste förskolor finnas, annars kanske de tvingas välja annan bostadsort. Demokraterna värnar om barnen, deras familjer och en levande skärgård och vill att de förskolor som idag finns på öarna får vara kvar även i fortsättningen.

Prioriteringar för förskola

- Målet för barngruppers storlek ska vara 12 barn (1-2 år) respektive 15 barn (3- 5år)
- Yrkesverksamma inom förskolan ges möjlighet att fortbilda sig till barnskötare och förskollärare på betald arbetstid
- Utjämning av osakliga löneskillnader ska elimineras
- I socioekonomiskt svaga områden behövs särskilda satsningar för jämlik förskola
- Skapa incitament både för att attrahera och behålla förskollärare på förskolor med låg andel förskollärare, med fokus på socioekonomiskt svaga områden.
- Förbättra arbetsmiljön för att minska sjukfrånvaron
- Utred om högre grundbemanning kan ersätta bemanningsenheter
- Rektorer och förskollärare ska ges rätt förutsättningar för det pedagogiska uppdraget
- Delat ledarskap och minska antalet medarbetare per rektor till ca 25 st
- Införa en utbildning för vårdnadshavare med syfte att förtydliga förskolans uppdrag och värdegrund samt vårdnadshavares ansvar
- Grundläggande krav på språkkunskaper i svenska för personal
- Utveckla det familjecentrerade arbetssättet i hela staden
- Extra resurser för säkerställda ägande- och ledningsprövning av nya verksamheter samt tillsynsansvaret inom pedagogisk omsorg och fria förskolor
- Förvaltningsövergripande arbetsgrupp för stävande av odemokratiska aktörer inom förskola, pedagogisk omsorg och grundskola
- Byggnation av nya förskolor samt upprustning av befintliga
- Säkerställa att kvälls- och nattöppen omsorg finns i tillräcklig omfattning
- Lönesättningen måste ses över för att kompensera för de som jobbat länge inom yrket och halkat efter jämfört med nyrekryteringar

Målsättningar för Förskolenämnden

- Göteborgs Stad ska utveckla en likvärdig och kompensatorisk förskoleverksamhet som på sikt ska hålla en kvalitet i klass med de bästa i Sverige.
- Göteborgs Stad ska vara en attraktiv arbetsgivare genom att ge rektorer och personal rätt förutsättningar för att utföra sina uppdrag

Grundskolenämnden

En välfungerande skola är avgörande för samhällets utveckling. Grundskolenämnden ska vara inriktad på att öka alla elevers kunskapsutveckling och måluppfyllelse, skapa trygghet och studiero samt arbeta för en ökad kvalitet i undervisningen. Nyckelfaktorer i detta arbete är elevers delaktighet i undervisningen och relationerna mellan elever och mellan lärare och elev. Att bygga och vårda dessa relationer har visat sig ha stor positiv påverkan på studiero och studiemotivation. Utbildningen ska vara kompensatorisk och likvärdig, men idag finns stora skillnader mellan stadens skolor. Andelen elever som når kunskapskraven varierar stort mellan skolor och delar av staden. Göteborg är den kommun som har näst lägst andel elever som når kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6. Endast en liten andel av de elever som inte uppnått kunskapskraven i ett av kärnämnen svenska, matematik eller engelska i årskurs 6, blir behöriga till gymnasieskolan. Det är därför viktigt att det finns resurser för att kunna satsa på tidiga och tillräckliga åtgärder, både generella och för elever i behov av särskilt stöd.

Staden ska skapa en trygg verksamhet där såväl elever som personal trivs och där studiero råder. Att renodla läraryrket är nödvändigt för att kunna prioritera undervisning. Pedagoger och rektorer behöver få förutsättningar att utföra sina uppdrag utifrån lagar och styrande dokument. För att utveckla verksamheten behöver det kollegiala lärandet främjas och lärarnas professionella kunskap och kompetens stärkas. Läraryrkets villkor och förutsättningar måste förbättras på lång och kort sikt för att tillgodose lärarbehovet, samt få de som arbetar inom skolan att trivas och stanna kvar.

Skolan har tillsammans med kunskapsuppdraget ett annat viktigt uppdrag, att förmedla och förankra de demokratiska värdena och den värdegrund som samhället vilar på. Demokratiuppdraget är hela skolans ansvar och måste tas på allvar i en tid då demokratin ifrågasätts. Det handlar bland annat om alla elevers lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter, att motverka rasistiska och extremistiska åsikter samt arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Forskning visar att för de barn som går ut årskurs nio med behörighet att söka till gymnasiet halveras riskerna för dem att hamna i utanförskap. Det behövs större ekonomisk tilldelning som riktas för att säkerställa höjd kvalitet och likvärdighet ute i verksamheterna, samt en tydlig uppföljning av faktiskt utfall. Resurser måste flyttas från onödiga och ineffektiva projekt i staden till det som är viktigast – våra elever.

Tvåläraresystem

Det råder lärarbrist och många elever når inte målen. Skolan ska vara en attraktiv arbetsplats och vi behöver hitta åtgärder för att behålla lärare, locka fler till yrket, få tillbaka de som lämnat samt öka elevers måluppfyllelse. En sådan åtgärd är att införa tvåläraresystem. Med två lärare i klassrummet skapas bättre förutsättningar för pedagoger att klara sina uppdrag då de hjälps åt med planering, genomförande och efterarbete samt med det viktiga arbetet att skapa trygghet och studiero.

Behovet av korttidsvikarier minskar kraftigt, för om en lärare blir sjuk finns den andre på plats vilket ger kontinuitet i undervisningen och dyra vikariekostnader undviks. Möjligheten att möta varje enskild elevs behov ökar betydligt, oavsett om det handlar om extra stöd eller extra utmaningar. På olika håll där tvåläraresystemet prövats har elevernas kunskapsnivå höjts, betygen förbättrats och lärarnas arbetsmiljö främjats.

Till följd av dagens lärarbrist kommer det ta tid att fullt ut införa ett tvåläraarsystem även om systemet i sig kan locka lärare. Ett delmål mot ett fullt utarbetat tvåläraarsystem är att ha tre lärare på två klasser där kärnämnen ska prioriteras. Ett första steg är att satsa på tvåläraarsystem på skolor med stora utmaningar och låg måluppfyllelse.

Satsningar för att öka läraryrkets attraktivitet

Läraryrkets villkor och förutsättningar behöver stärkas på lång och kort sikt för att tillgodose lärarbehovet, men minst lika viktigt är att de som arbetar inom skolan stannar kvar. För att läraryrket ska upplevas som attraktivt behöver lärare ha goda arbetsförhållanden. Lärarnas arbetsbelastning behöver förbättras och möjligheten att styra över sin arbetssituation öka. Det behöver finnas möjligheter till pedagogisk kompetensutveckling, fler karriärvägar och löneutveckling.

Att ha ett tvåläraarsystem gynnar läraryrkets attraktivitet då det ger bättre arbetsmiljö samt skapar förutsättningar för kollegialt lärande och mentorskap för exempelvis nyexaminerade lärare. Det kan vara avgörande i val av arbetsgivare.

Fördelningen av behöriga lärare är ojämn över staden och det är därför viktigt att genom bra arbetsvillkor, konkurrensmässiga löner och god arbetsmiljö locka fler behöriga lärare att arbeta och stanna kvar i Göteborg.

Lärare lägger mycket tid på dokumentation och andra kringsysslor vilket måste minska till förmån för fokus på undervisning och planering. För att möjliggöra detta behöver skolan satsa på utökade understödande funktioner som till exempel vaktmästare, it-support, trygghetsvårdar, elevassistenter och resurser inom elevhälsan.

Betydande förmågor för lärare är ledarskapskompetens, didaktisk kompetens och relationskompetens och de måste få möjlighet att genom fortbildning och coachning utveckla dessa förmågor.

Motverka hot, våld och kränkningar

Hot, våld och kränkningar mot rektor och personal i skolan förekommer från både elever, föräldrar och anhöriga. Det skapar otrygghet, vantrivsel och sjukfrånvaro. Lärare ska aldrig behöva dra sig för att ta upp kontroversiella frågor i sin undervisning eller att ställa krav och tillrättavisa stökiga elever. Det måste vara lika självklart att krav och höga förväntningar ställs på stadens samtliga elever som att alla stadens lärare känner sig trygga i att undervisa om demokrati och yttrandefrihet. Skolan är en avspegling av det samhälle vi lever i och Göteborgs Stad måste lägga de resurser som krävs för att alla som är verksamma i skolan ska känna sig trygga på sin arbetsplats och trivas. Vi får det samhälle vi skapar och det börjar i skolan.

Elever i grundsärskolan

Göteborgs stad måste säkerställa att alla elever i grundsärskolan får rätt till en likvärdig utbildning som främjar utveckling och lärande. Det krävs att kvalitén höjs och utvecklas för att i högre grad ge skolorna förutsättningar att arbeta mot målen i läroplanen. Särskolan måste vara en självklar del i ett jämlikt skolsystem. Det behöver därför satsas på att minska segregering och avstånd mellan

skolformerna. Inom grundsärskolan är antalet behöriga lärare lågt och staden måste arbeta aktivt med olika insatser för att möta detta behov.

Behovsanpassad undervisning

Alla elever ska bli bemötta utifrån sina individuella förutsättningar och behov. Likaväl som elever i behov av särskilt stöd behöver extra stöttning och anpassning, behöver elever med särskild begåvning mötas och utmanas redan i de lägre åldrarna och inom alla skolämnen. Trots att skollagen ställer tydliga krav kring detta, uppfyller inte alla skolor dessa lagkrav. Kompetensutveckling behövs för att möta dessa olika behov såväl som resurssättning.

Stärk rektorsrollen

Ett flertal undersökningar visar på att rektorer har en nyckelroll när det kommer till att höja kunskapsresultaten. Rektorerna spelar också en viktig roll för arbetsmiljö och för att skapa en attraktiv arbetsplats. Dock har många rektorer idag en svår arbetssituation och det finns ett glapp mellan krav och resurser. Då rektorers roll har stor betydelse för verksamhetens kvalitet och resultat måste de ges rätt förutsättningar för att lyckas med sitt uppdrag. Rektorsutbildning är obligatorisk och staden behöver genom avlastning underlätta så att den kan genomföras. Göteborgs Stad behöver investera i skolans ledarskap för att rektorerna ska kunna vara de pedagogiska ledare skolorna så väl behöver.

Utveckla elevhälsoarbetet

Elevhälsoarbetet är viktigt och avgörande för elevernas välmående och kunskapsresultat. Hälsa och lärande går hand i hand. Den psykiska ohälsan bland eleverna har ökat vilket påverkar skolresultaten negativt. Därför behöver elevhälsan förutsättningar att arbeta mer förebyggande och främjande. För att få till en optimal elevhälsa krävs en stödjande organisation för elevhälsoteamen och antalet skolsköterskor, kuratorer, psykologer, specialpedagoger och speciallärare behöver öka i förhållande till antalet elever.

Arbetet med skolfam-team behöver stärkas och anpassas utifrån rådande behov. Teamen består av psykolog, specialpedagog och socialsekreterare som är ett stöd för familjehemsplacerade barn för att få en lyckad skolgång. För att samtliga barn som är placerade ska få hjälp i tid behöver detta arbete byggas ut med fler team.

Digitalisering

Läroplanen i grundskolan innefattar skrivningar gällande digital kompetens och digitala verktyg i skolan. Med rätt utrustning och rätt användning kan digitala verktyg vara ett bra komplement till traditionell undervisning och främja inläring. Det behövs resurser för att säkerställa likvärdiga förutsättningar avseende den digitala kompetensen och att alla grundskolor i staden har samma tillgång till digitala verktyg. Administrativt tekniskt stöd av digitala verktyg måste finnas för att inte störa grunduppdraget som är att undervisa.

Fritidshem

Fritidshemmets uppdrag är stort och betydelsefullt. Det är ett viktigt komplement, där eleverna får använda och utveckla förmågor på annat sätt än i skolan. Fritidshemmets kvalitet och likvärdighet behöver säkerställas. Långsiktiga satsningar på kompetensförsörjning behöver genomföras för att åstadkomma högre personaltäthet och mindre gruppstorlekar.

Andelen behöriga lärare i fritidshem uppgår till ca 30%. Med tanke på den omfattande bristen på legitimerad och utbildad personal behöver staden arbeta med olika insatser för att möta upp detta. Vi vill att fler yrkesverksamma i fritidshem som har tillräckliga förkunskaper ska kunna yrkesväxla till lärare i fritidshem på kortare tid än vad som är möjligt idag. Det behövs även en plan för att attrahera fler till yrket.

För att öka kvalitén och likvärdigheten behövs ett stödmaterial för undervisning och för det systematiska kvalitetsarbetet i fritidshem. Vidare bör rektorer erbjudas kompetensutveckling då rektors kompetens om fritidshemmets uppdrag är en viktig framgångsfaktor för kvalitén.

Fritidshemmets kompensatoriska potential kan inte nyttjas fullt ut när flera av de elever som behöver delta står utanför. Det är därför viktigt att jobba med Skolan som Arena för att erbjuda en meningsfull fritid samt stöd i skolarbetet.

Samverkan och förebyggande arbete

Förtroendefulla relationer mellan lärare och elevernas vårdnadshavare är viktiga och kan bidra till en ökad måluppfyllelse för eleverna. Tydlig information ska ges till vårdnadshavare om vad det innebär att vara förälder med barn i skola. Även vårdnadshavarens inställning till skolarbete och vikten av att studera har direkt betydelse för elevens prestationer. Som en del i arbetet med att skapa en samsyn kring ansvar och förväntningar ska ett förväntansdokument tas fram för samtliga skolor.

Vi vill se fortsatt satsning i projekt så som Skolan som Arena med syfte att stärka integrationen, föräldrasamverkan, aktiv fritid samt samverkan mellan olika aktörer i och omkring skolan.

Demokraterna vill införa fri "pedagogisk lunch" för poliser i Göteborgs skolmatsalar. Det innebär att poliser ges möjlighet att kostnadsfritt äta lunch med stadens elever i kommunens skolmatsalar. Att poliser blir ett naturligt socialt inslag på stadens skolor bygger förtroende och relationer samt verkar trygghetsskapande. Över tid kan polis- och elevluncherna bidra till att färre ungdomar hamnar i kriminalitet och andra negativa sammanhang.

Skolan har en viktig funktion att uppmärksamma elever som av olika anledningar riskerar att fara illa. All personal behöver känna sig säkra på att det finns tydliga rutiner kring orosanmälningar samt ett nära samarbete med socialtjänsten. Vidare ska all personal inom skolan få kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck så att de kan uppmärksamma och hjälpa barn som lever under förhållanden som är oförenliga med mänskliga rättigheter och svensk lagstiftning.

När en elev efter ett skollov eller plötsligt under terminen saknas måste skolan enligt lag göra en orosanmälan. På Demokraternas initiativ kommer nu staden årligen göra en kartläggning av saknade barn i syfte att kunna stärka arbetet och få en helhetsbild kring denna allvarliga problematik. Med en tydligare överblick om problematikens omfattning kan det preventiva arbetet stärkas och uppföljning anpassas efter behov. Riktade resurser och satsningar krävs för att motverka att barn och ungdomar förs utomlands mot deras vilja.

Skolans lokaler

Vi har alltför många skolor som inte håller måttet rent standardmässigt och underhållet av skolbyggnader måste prioriteras. Detta samtidigt som takten för att bygga nya skolor måste intensifieras. En gemensam strategi med lokalnämnden behöver prioriteras. Den röda tråden måste vara verksamheternas behov, vi kan inte bygga skolor utan att de som kan och kommer nyttja utbildningslokalerna får vara med från idé till byggnation. Miljön i skolan ska följa samma standard som i andra kommunala verksamheter.

Dagens elever ska inte behöva betala priset för att det under många år byggts för få skolor i Göteborg. Staden måste därför hitta tillfälliga lösningar så som paviljonger för att kunna garantera att eleverna får en trygg skolplacering i sitt närområde under de år som det tar för staden att bygga ikapp.

Trygga och förutsägbara skolplaceringar

Skollagen är tydlig avseende att det är barns bästa som skall vara utgångspunkt i all skolverksamhet. Tydlighet och förutsägbarhet gällande skolplaceringar är grundläggande för att barn och familjer ska känna sig trygga. Barns bästa måste vara i fokus både inför skolstart, vid stadieövergångar och under hela skoltiden.

Barnrättsperspektiv som säkerställer att eleverna inte rycks ifrån sitt sociala sammanhang måste finnas med vid alla skolplaceringar. Att få vara med vänner man trivs och fungerar med är en förutsättning för en lyckad skolgång. Samtidigt måste också särskilda fall beaktas och givetvis ska elever genom skolval eller skolbyte ha möjlighet att önska annan skola än den tilldelade om så önskas. Demokraterna anser att elever som börjar i förskoleklass ska göra det i en skola nära hemmet och ges en förutsägbar huvudinriktning för ett sammanhållet skolspår genom hela grundskolan. Det ökar elevernas trygghet och familjernas möjlighet att planera för framtiden. Vi måste göra det som krävs för att skolorna i staden ska hålla så jämn och hög kvalitet att ingen aktivt väljer bort dem på grund av kvalitetsbrister.

Inom vissa områden i Göteborg råder för närvarande kapacitetsbrist gällande skolplatser och byggnation av skolor måste öka där behoven är stora. Tills nya skolor är på plats behövs temporära lösningar för att tillgodose akuta behov.

När det gäller barns skolgång anser många föräldrar att förutsägbarhet och kontinuitet är viktiga faktorer inför val av bostadsort. För att bidra till en långsiktig gynnsam befolkningsutveckling är det viktigt att Göteborg är en attraktiv stad för barnfamiljer.

Kulturskolan

Alla stadens elever ska få möjlighet att ta del av kulturskolans utbud. Genom att ansvaret för kulturskolan nu ligger hos grundskolenämnden öppnas större möjligheter att samverka med skola och fritidshem. Samtidigt ökar förutsättningarna för att ta del av kulturskolan under och efter skoldagen.

Kulturskolan erbjuder barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt med utgångspunkt i individuella förutsättningar. Kulturskolan bedriver verksamhet inom

dans, måleri, foto, film och teater för barn och unga 6–19 år. Terminsavgiften för 2021 ska vara oförändrad och Kulturskolans verksamhet ska särredovisas för att säkra uppdraget.

El Sistema är en undervisningsmodell där musik används som verktyg för social och mänsklig utveckling. Modellen förde dirigenten Gustavo Dudamel med sig från Venezuela till Hammarkullen, då han var Göteborgssymfonikernas chefsdirigent. Barnen får upptäcka glädjen och skönheten i musiken och spela eller sjunga utifrån sin egen nivå. El Sistema är även ett viktigt integrationsprojekt då barnen skapar musik tillsammans och familjerna blir starkt involverade i verksamheten.

Extra satsning på Södra skärgården

Demokraterna anser att en levande skärgård är av stor vikt för Göteborg och för göteborgarna. Det ställer krav på likvärdighet i form av generell service och i synnerhet avseende skola och rätten till utbildning. Att bedriva skolverksamhet i södra skärgården innebär utmaningar utifrån demografi och elevunderlag. En faktor som utmärker skolor på skärgårdsöarna är elevunderlaget, då det bara går elever från skärgården på skolorna. Detta gör att årskullar kan skilja sig kraftigt åt i storlek från år till år vilket gör det svårt att budgetera. Det geografiska läget med tillhörande kommunikationer kan göra det extra svårt att rekrytera rektor och personal. För att möjliggöra en likvärdig skola i södra skärgården, där alla elever får det stöd de har rätt till, behövs tillräckliga resurser. Vi vill därför höja glesbygdstillägget för Södra skärgården med ytterligare 2,5 miljoner kr i vår budget.

Prioriteringar för Grundskolenämnden

- Börja Införa tvålärarsystem på skolor med låg måluppfyllelse och stora utmaningar
- Säkerställa att elever i grundskolan får rätt till en likvärdig utbildning
- Satsa resurser för att säkerställa att extra stöd till elever sätts in i tid.
- Satsningar för att öka läraryrkets attraktivitet
- Resurser till att öka andelen behöriga lärare på skolor som idag har låg måluppfyllelse
- Renodla läraryrket och ge lärarna förutsättningar att fokusera på undervisningen
- Lönesättningen måste ses över för att kompensera för de som jobbat länge inom yrket och halkat efter jämfört med nyrekryteringar.
- Inom fritidshemsverksamheten genomföra satsningar på kompetensförsörjning i syfte att åstadkomma högre personaltäthet och mindre gruppstorlekar
- Möjliggöra alternativa vägar in till läraryrket för att säkra kompetensförsörjningen.
- Införa delat ledarskap och minska antalet medarbetare per rektor till ca 25 st.
- Förbättra rektorers arbetsmiljö och organisatoriska förutsättningar
- Öka antalet skolsköterskor, speciallärare, kuratorer och psykologer i förhållande till antal elever.
- Utveckling av ytterligare Skolfam-team.
- Fria skolluncher för tjänstgörande poliser
- Måltiderna i skolan måste i större utsträckning planeras utifrån vad eleverna föredrar och som ger näring och energi för hela skoldagen.
- Skolans samverkan med det omgivande samhället, vårdnadshavare, individ- och familjeomsorg samt föreningsliv ska utvecklas.
- All personal ska utbildas för att identifiera och bemöta barn och ungdomar som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.
- Skolspår ska inrättas

- Öka takten av byggnation av nya skolor samt upprustning av befintliga i samarbete med berörda nämnder
- Möjliggör för elever att gå i en skola nära hemmet genom temporära lösningar i områden med kapacitetsbrister

Målsättningar Grundskolenämnd

- Öka alla elevers kunskapsutveckling och måluppfyllelse, skapa trygghet och studiero samt arbeta för en hög kvalitet i undervisningen
- Vara en attraktiv arbetsgivare genom att ge rektorer och lärare rätt förutsättningar för att utföra sina uppdrag
- Skapa en god arbetsmiljö fri från hot, våld och kränkningar

Idrott- och föreningsnämnden

Idrotts- och föreningslivet har en stor och viktig uppgift i att skapa en meningsfull och sund vardag för många göteborgare och i synnerhet ungdomar. Idrotts- och föreningslivet är också en demokratisk hörnpelare och grundläggande för den lokala sammanhållningen.

Under 2020 har många evenemang fått ställas in vilket påverkat många verksamheter svårt. Idrotts- och föreningsförvaltningen kommer att behöva stötta dessa föreningar ekonomiskt. Förvaltningen är oroad över att antalet barn, unga och äldre som nåtts av föreningslivets aktiviteter har minskat under året, till följd av pandemin. Demokraterna vill stödja Idrott- och föreningsnämnden i att försöka att i möjligaste kompensera för de uteblivna aktiviteterna när pandemin är över.

Ohälsa och övervikt är ett växande problem, i synnerhet i socioekonomiskt svaga områden. Här är delaktigheten i föreningslivet också lägre. En god allmänhälsa ger bättre livskvalitet, fler friska år som pensionär och ofta ett bättre skydd mot sjukdomar. Det är stadens ansvar att ge likvärdiga möjligheter till motion och idrott oavsett var i staden man bor. Det är också stadens ansvar att ge likvärdiga förutsättningar för barn och unga att delta i och prova olika idrotter. Ett aktivt deltagande i en idrott man brinner för kan förebygga att unga hamnar utanför samhället.

Riktad satsning på certifierade, arvoderade ungdomstränare

Demokraterna vill införa ett riktat stöd till unga idrottsledare. Dagens tränare inom ungdomsidrott är ofta föräldrar till utövande barn. Dessa lämnar klubben när barnet lämnar. Istället vill Demokraterna satsa på att utbilda ungdomar, förslagsvis i ålder 14-25 år, som efter genomgången utbildning kan arvoderas för att träna barn och unga i sin idrott. Utbildningen ska utvecklas och kvalitetssäkras i samarbete med de större idrottsförbunden. Genomgången utbildning ska ge ett certifikat samt möjlighet till arvode för tränaruppdrag. Krav ska ställas på uppförande, engagemang och efterlevnad av klubbens regler.

Med detta kan tränartillväxten säkras, klubbarna ges ett lyft samt unga ges en morot att utvecklas till tränare och utgöra förebild för klubben och idrotten. Certifieringen och tränaruppdraget kan utgöra de första raderna i ett framtida CV. Föreslaget arvode: Upp till ett halvt basbelopp per år, eller 23 800 kr för 2021. Målet är att utbilda 200 ungdomar till certifierade tränare per år. Vi avsätter 5 mkr för detta ändamål 2021.

Simhallar

I den senaste medborgarundersökningen (2017) efterfrågas i första hand simhallar, vilket stämmer väl överens med förvaltningens egen bedömning av eftersatta behov. Det går 65 000 göteborgare på en simhall, jämfört med 55 000 per ishall. Samtidigt är flera badanläggningar i stort behov av renovering eller att helt ersättas.

En av dessa är Valhalla, som ska ersättas med ett nytt centralbad. Dessvärre har kommunfullmäktige fattat ett inriktningsbeslut för ett nytt bad i Gullbergsvass, med en mycket hög preliminär kalkyl. Demokraterna menar att lokaliseringen är felaktig av flera skäl. Tillgängligheten med lokaltrafik dålig, markåtkomsten försvåras till följd av mängden byggnationer i området och markförhållandena fördyrar grundläggningen. Det finns inget stöd i beslutsunderlagen för att välja Gullbergsvass före de andra studerade alternativen, snarare tvärtom. Vi ser en risk att centralbadet kan tränga undan såväl planeringskapacitet som investeringsutrymme för de välbehövliga lokal- och områdesbaden. Demokraterna förespråkar därför att projektet omedelbart avbryts och att utredningen istället går vidare med övriga alternativ.

Folkhälsolyft: Motionsmöjligheter för alla och särskild äldreinriktning

Göteborgarna efterfrågar även utegym och motionsspår. Då sådana ger gratis motionsmöjligheter för alla och kan byggas relativt billigt och samordnas med grönområden, vill vi att Idrotts- och Föreningsförvaltningen prioriterar dessa. De kan med fördel läggas i anslutning till skolor och idrottsanläggningar för samnyttjande över dygnet och ska vara tillgängliga på promenadavstånd från bostadsområden. Åtgärderna bör planeras i samarbete med Park- och naturnämnden.

Motion och hälsa är särskilt viktigt för de äldre göteborgarna. En rörlig livstil kan ge fler friska år med högre livskvalitet och det är aldrig för sent att börja motionera. Demokraterna vill se en särskild inriktning på äldres motionsmöjligheter.

Ridsport

Ridsporten är den näst största sporten bland tjejer och kvinnor. Ridning används ofta i terapeutiskt och rehabiliterande syfte samt är en uppskattad och effektiv aktivitet för funktionsvarierade. Göteborgs stads plan för ridsport utgör ett bra kunskapsunderlag och är antagen av kommunfullmäktige.

Prioriteringar för Idrotts- och föreningsnämnden

- Stöd till arvodering av unga ledare och föreningskonsulenter.
- Avbryt arbetet med centralbadet i Gullbergsvass och utred alternativa lokaliseringar
- Verka för gratis utomhusmotion i alla stadsdelar
- Bygga nya fullmåtthallar, i samverkan med grundskoleförvaltningen
- Utveckling av äldres motionsmöjligheter
- Se över möjligheter till effektiviseringar, nya intäkter och synergier. Frigjorda resurser överförs oavkortat till idrotten
- Inget stöd till etniska föreningar

Mål för Idrotts- och föreningsnämnden

- En stadig tillväxt av aktiva idrottsutövare

Kulturnämnden

Göteborg ska vara en levande kulturstad med ett rikt och varierat utbud för kommunens invånare. Bibliotek, museer, fri konst och kultur ska vara tillgängligt för alla. Att ge plats för konstnärlig kreativitet är nödvändigt för en fortsatt demokratisk utveckling av samhället. Kultur är viktigt för göteborgarnas välbefinnande, men också för näringsliv, arbetsmarknad och turism. Ett rikt kulturliv stärker också stadens attraktionskraft.

Mycket av kulturens kraft ligger i dess förmåga att bidra till att skapa en god social sammanhållning. Rätt utformad ger den möjlighet till berikande möten mellan göteborgare. Den kan medverka till en ökad förståelse för varandra.

Ett mycket viktigt uppdrag är att ha barn och unga i fokus. Barnkonventionen som har trätt i kraft i januari 2020 måste genomsyra hela arbetet, verksamheter, möten och mötesplatser etc. Den måste utgöra en grund i allt kulturarbete och starta tidigt i barns liv. Utökade öppettider i muséerna för förskolebarn är ett utmärkt exempel på att få detta till stånd.

”Kultur möter Kultur”. Ett integrationsarbete där barn och unga med olika bakgrund och ursprung bjuder varandra på sin kultur och delar sina upplevelser med varandra och på så sätt skapar förståelse för de olikheter som finns. Detta ska ses som en resurs - inte som ett hot.

De fria kulturverksamheterna ska stimuleras för att nå fler göteborgare. Det behövs en översyn vad gäller tillgången till och möjligheten att använda ändamålsenliga och billigare lokaler. Där är utställningshallen i Göteborgs Stadsbibliotek en betydelsefull arena för konstnärer, konstföreningar och övriga föreningar som verkar i demokratisk och jämlik anda.

Ett Kulturnav i Kronhuset behövs, där olika skapande uttryck samsas - musik för stora och små, teater, mötesplats för alla. Kronhuset – en historisk plats, ett levande hus trehundra sextiofem dagar om året.

Kulturskapare ska garanteras konstnärlig frihet.

De olika institutionerna för kultur behöver ha långsiktiga förutsättningar när det gäller lokalbehoven och kostnaderna för att kunna bedriva verksamhet över tid.

En ombyggnad/renovering av Göteborgs Konstmuseum är absolut nödvändig. Hur omfattande den behöver vara och till vilken kostnad måste noggrant övervägas. Finansieringen inom en rimlig ram för kulturnämnden måste lösas innan beslut tas om byggstart. Ombyggnaden får inte bli en alltför tung belastning på kulturnämndens framtida driftbudget med risk att minska utrymmet för andra delar av kulturlivet.

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade år 2013 att enprocentregeln ska gälla för konstnärlig utsmyckning/gestaltning i staden. En procent av bygg/renoveringskostnad ska avsättas för konstnärlig gestaltning. Kulturnämnden fick uppdrag att vara processägare och utpekades också som producent och inköpsansvarig, samt som avtalspart med konstnärerna. Det har funnits svårigheter att få detta att fungera fullt ut. En gemensam beräkningsmodell för avsättning av enprocentsmedel har saknats. Kulturnämnden måste verka för att styrning och samverkan kommer tillstånd och att en finansierings-

och redovisningsmodell tas fram för byggande och investerande parter. Kulturnämnden måste i tidiga skeden samverka med konsten.

Det behövs samarbete mellan kommunens olika förvaltningar och med civilsamhället för att få en stad som genomsyras av kultur. Då skapas en trygg och vacker stad för människor i alla åldrar - oavsett förutsättningar. Som en del i att åstadkomma detta behövs ett skönhetsråd i Göteborg, se avsnittet Byggnads- och fastighetsnämnderna.

Prioriteringar för Kulturnämnden

- Biblioteken – se till att det finns god tillgång i hela vår stad
- Kulturverksamhet för barn och unga som exempelvis musik, dans, teater, film, måleri. eget skapande samt samarbete med Kulturskolan och El Sistema
- Kultur möter kultur – ett integrationsarbete från förskolan och upp i alla åldrar
- Kulturvärden - aktivt värna och utveckla kulturvärden som finns i det offentliga rummet, både yttre och inre miljö och tillse att enprocentregeln efterföljs

Målsättningar för Kulturnämnden

Kultur för alla!

Kultur ska genomsyra hela samhället - i varje liten beståndsdel, i skolan, i förskolan, på varje arbetsplats, bland företagsledare, i styrelserummen – i mötet mellan människor.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning (NAV)

Grundutbildning för anställningsbarhet

Individer som står långt ifrån arbetsmarknaden behöver ofta komplettera eller färdigställa sin grundläggande utbildning och, i förekommande fall, utveckla tillräckliga språkkunskaper. Aktiva arbetsmarknadsåtgärder skapas genom täta kontakter med arbetssökande. Tydliga motprestationskrav ska ställas för rätt till försörjningsstöd. Tätt samarbete mellan socialtjänst och arbvux kompetenscenter förebygger utanförskap och långvarigt beroende av försörjningsstöd.

Ett systematiskt arbete måste inledas med att identifiera individer som har goda möjligheter att kvalificera sig för ett bristyrke genom riktade utbildningsinsatser. Detta kan genomföras genom samverkan mellan kommunen och arbetsmarknadens aktörer, till exempel genom yrkesverksam praktik. Eventuellt behov av instrument för validering av befintliga yrkeskunskaper eller utbildningar kan behöva övervägas.

Arbetsmarknadsinsatser för funktionsvarierade

Kommunen har ett särskilt ansvar för att erbjuda personer med funktionsvariation det stöd de behöver för att ges möjlighet till den vanliga arbetsmarknaden. Det gör att Stadens förvaltningar och bolag skall erbjuda ett ökat antal platser inom den egna organisationen för personer med funktionsvariation samt att arbeta aktivt för att erbjuda arbetsförlagd utbildning eller annan sysselsättning som leder till anställningsbarhet.

Vidareutbildning, kompetensutveckling och karriärbyte - under hela livet

Dagens arbetsliv innebär större krav på anpassning och utveckling än för tidigare generationer. Samtidigt förväntas vi arbeta högre upp i åren. Här har NAV en viktig funktion för utbildning och omskolning av redan yrkesverksamma. NAV ska aktivt bevaka utvecklingen på arbetsmarknaden och tillhandahålla utbildningar som utvecklar kompetensen hos etablerad arbetskraft. Rätt genomförd vidareutbildning möjliggör karriärväxling mitt i livet och säkerställer efterfrågan på specialistkompetens.

Utveckling av praktiska program tillsammans med näringsliv och arbetsmarknad

Vi vill vidareutveckla samarbetet med det lokala och regionala näringslivet i syfte att stärka de praktiska programmen inom vuxenutbildningen. Den tekniska utvecklingen och därmed arbetsmarknadens behov pågår ständigt men har accelererat som effekt av coronapandemin. Vuxen- och yrkesutbildningarna måste hållas uppdaterad för att säkerställa kompetensförsörjningen.

Fler måste komma i arbete

Det övergripande målet är att fler individer ska kunna gå från bidrag till ett riktigt arbete. Studier kan utgöra motprestation för försörjningsstöd, med krav på närvaro och vissa utbildningsresultat.

Prioriteringar för Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

- Identifiering av individer med lämplig bakgrund för definierade bristyrken
- Anställningsbarhet för långvarigt arbetslösa
- Anpassad kompetensutveckling för nyligen friställda

Mål för Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

- Ökad andel i arbete efter genomgången utbildning

Nämnden för funktionsstöd

Stöd, omsorg och rättigheter

Alla göteborgare ska kunna leva ett självständigt liv oberoende av förutsättningar. Göteborgs Stads plan för ökad delaktighet i alla stadens förvaltningar och bolag måste leda till att funktionshinderperspektivet alltid är med i det vi gör för stadens alla medborgare. I det ingår möjlighet till social samvaro och meningsfull sysselsättning med jämlikhet och full delaktighet i samhället. Tillgänglighetsfrågan är fortfarande väldigt avgörande. För att lyckas med att få till en ökad tillgänglighet måste vi få med perspektivet universell utformning från början i allt som planeras. Erfarenheter och kunskaper kring i hur det är att leva med en funktionsvariation ska vara en naturlig och självklar del i planering och genomförande av alla samhällsinsatser.

Demokraterna arbetar för att samhället ska vara tillgängligt för alla oavsett funktionsförmåga. Det är viktigt att vi säkerställer att alla har samma möjligheter att ta del av sina rättigheter. Stöd måste baseras på individuella behov.

Alla personer med funktionsvariation och som ingår LSS personkrets har rätt till en individuell plan och ska även erbjudas möjlighet till ett eget ombud. Vi vill att stödet till de personer med svårast funktionsvariation i vårt samhälle, enligt intentionerna i rättighetslagstiftningen LSS, skall bibehållas i sin ursprungliga omfattning.

Mötesplatser för personer med neuropsykiatriska diagnoser behövs som erbjuder aktiviteter och sammanhang utifrån önskemål och förutsättningar. Där rätten att vara sig själv precis som man finns med målsättning att träna sig i sociala sammanhang för att bryta utanförskap.

Universell utformning

Den universella utformningen behöver vara med i samband med utformning såväl som nybyggnation av offentlig miljö och kollektivtrafik men även i en tillgänglighet i kontakt med all verksamhet som vi bedriver i staden och i samband med digitaliseringen.

Boenden

För att valfriheten på bostadsmarknaden ska bli bättre för personer med funktionsvariationer behöver vi se till att säkerställa att det byggs fler bostäder som går att anpassa inom det ordinarie beståndet. Öka och snabba på utbyggnad av bostäder, gruppboenden och stödboenden.

Hyran för bostäder för personer med funktionsvariation behöver hållas så låg som det överhuvud taget är möjligt eftersom många i den gruppen ha mycket låg inkomst/pension. Göteborgs Stad har en i det närmaste unik möjlighet med sitt stora ägande av hyreslägenheter som kan omvandlas och disponeras till fördel för denna grupp. Stadens bostadsförsörjning bör alltså ses som en helhet, där delar av allmännyttans utbud och nyproduktionen på ett genomtänkt sätt används som en social resurs.

Det råder brist på gruppboenden och/eller stödboende för personer med funktionsvariation. Stora pengar läggs på köpta platser i andra kommuner. En prioritering av egna boenden är därför

självfinansierande och måste prioriteras. För boende på annan ort ska en plan tas för framtida flytt till boende inom Göteborg. Nämnden bör även se över möjligheten att utveckla befintligt bestånd genom ombyggnation och anpassning till moderna krav.

Rätt till arbete eller sysselsättning och utbildning

Det är viktigt att sysselsättningsgraden för personer med funktionsvariationen ökar och då måste vi bli bättre på att anpassa arbetsplatser. Det skapar rätt förutsättningar och verkar för lika möjligheter och rättigheter.

För barn och unga personer med funktionsvariation ska särskild hänsyn tas i samband med skolplacering. Det ska också vara möjligt att få särskilt anpassad skolskjuts till skola och fritidshem för att få en meningsfull fritid med fortsatt möjlighet till lärande under andra former än i skolan. Det är viktigt att ha en långsiktig planering för gruppen av personer med funktionsvariation. Planera sysselsättning inför vuxenlivet redan på gymnasiet.

Arbetsmiljö och personal

Göteborgs omsorgsorganisation karaktäriseras av den bristfälliga styrning som olyckligtvis präglar stora delar av kommunens verksamhet. Eftersom verksamheterna dessutom är personalintensiva har det inneburit en låg attraktivitet som arbetsgivare, hög omsättning på personal och höga sjuktal. Det har i sin tur inneburit att kvalitén på omsorgen uppfattas som bristfällig. Stödassistenterna har även pekats ut som strukturellt underbetalda i stadens lönekartläggning vilket vi avsatt medel för att korrigera.

Socialsekreterare/handläggare och omsorgspersonal behöver kontinuerlig utbildning kring personer med funktionsvariation. För att behålla personal och göra arbetet attraktivt ska fortbildning finnas för denna personalgrupp. Vidare behövs kontinuerlig utbildning inom bemötandetekniker för all personal som kommer i kontakt med funktionsvarierade.

Det behövs handledning för personal och ett boende fungerar bättre med en chef på plats. Därför behöver förstärkning som möjliggör ett nära ledarskap och att större hänsyn tas till de chefer som ansvarar för personal dygnet runt.

Prioriteringar för Nämnden för funktionsstöd

- Kontroll av kostnad och kvalitet i upphandlade boenden och i assistansverksamhet för att minska fusk. Vi vill ha full transparens i dessa.
- Påskynda byggandet av egna boenden.
- Jämna ut identifierade och osakliga löneskillnader, med fokus på utbildad personal
- Utveckling och utbildning av egen personal
- Krav på goda kunskaper i svenska språket för all personal
- Kunskaper i basal vårdhygien och om smittspridning ska kontinuerligt säkerställas.
- Långsiktig planering för personer med funktionsvariation. Planera sysselsättning och boende inför vuxenlivet redan på gymnasiet.
- Alla personer med funktionsvariation inom LSS personkrets, har rätt till en individuell plan och ska även erbjudas möjlighet till eget ombud.

Mål för Nämnden för funktionsstöd

- Minskade sjukskrivningstal, minskad personalomsättning, utjämnade löneskillnader, lägre kostnader för upphandlade tjänster
- Alla ska kunna leva ett självständigt liv oberoende av förutsättningar och Göteborgs ska vara en tillgänglig stad.

Socialnämnderna

Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck är vår tids stora jämställdhets- och frihetsfråga. Det som utmärker hedersrelaterat våld och förtryck är att det är kollektivt utövat eller sanktionerat och att oskuldsnormen samt att familjens och släktens heder är överordnat individen. Kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet är central.

Övervakningen sträcker sig från vardagliga former av begränsningar som berör exempelvis klädval, socialt umgänge, och rörelsefrihet till livsval som utbildning, arbete, äktenskap och skilsmässa. I sin yttersta form resulterar hedersnormerna till tvångsgifte, bortförande, hot om våld och våld, inklusive dödligt våld. Pojkar och män kan vara både offer och förövare liksom kvinnor.

Tyvärr tyder det mesta på att problematiken är ökande och inte avtagande. Segregation, religiösa förskolor och skolor samt rådande machokultur i utsatta områden spär på hedersproblematiken och försvårar arbetet med att motverka hederskulturens fortplantning. De nya socialnämnderna måste ta ett större grepp om den hedersrelaterade problematiken. Det gäller både i det förebyggande arbetet liksom i arbetet för att hjälpa och skydda utsatta.

Ett led i detta är att kommunala skattemedel aldrig får finansiera föreningar eller verksamhet som understödjer hedersnormer, och kommunens lokaler får aldrig heller upplåtas för sådana ändamål.

Kusinäktenskap är en del av hederskulturen. Kusinäktenskap är i regel arrangerade äktenskap och är även vanligt förekommande bland tvångsäktenskap. Riskerna för kongenitala avvikelser hos barn ökar även starkt när föräldrarna är kusiner. Informationskampanjer om riskerna och baksidorna med kusinäktenskap bör vara en självklar del i det förebyggande arbetet.

Resursteam heder vänder sig såväl direkt till personer som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck som till anställda inom Göteborgs stad och har visat sig vara en framgångsrik satsning för stöd och vägledning. Verksamhet bör därför utökas efter behov.

Prioriteringar för socialnämnderna i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

- Utöka verksamheten Resursteam heder
- Informationskampanjer på skolor om var och hur hedersutsatta kan söka stöd och hjälp
- Informationskampanjer för att motverka kusinäktenskap
- Kartläggningar och nulägesanalyser av hedersförtryckets omfattning
- Socialtjänsten ges i uppdrag att kontinuerligt informera i aktuella skolor om var och hur du som utsatt kan få hjälp.

Individ och familjeomsorg

Alla göteborgare som är oförmögna att klara sin egen försörjning eller sin livsföring i övrigt, har rätt till rådgivning och kvalificerade stöd-, och behandlingsinsatser från stadens socialtjänst för att uppnå skälig levnadsnivå. Råd, stöd och behandling ska anpassas till den enskildes situation, förmågor och brister. Insatserna ska vara baserade på professionens samlade kunskap, och/eller evidensbaserat verkningsfulla. Metoder som "Bostad först" och IPS är en beprövade modeller med bevisad effekt.

Motprestation för försörjningsstöd

Den som ansöker om försörjningsstöd ska omgående erbjudas sysselsättning som ett steg mot oberoende och egen försörjning. I Göteborg ska vägen till arbete och kunskaper i svenska vara kort, göteborgare ska kunna vara självförsörjande, oavsett ursprung. Motprestation kan bestå av studier eller samhällsnyttigt arbete, eller en kombination av båda. Även de individer som inte är fullt arbetsföra ska hjälpas till någon form av meningsfull sysselsättning.

Översyn av stadens riktlinjer för försörjningsstöd

Flera SDN har lyft att stadens riktlinjer för försörjningsstöd är mycket generösa.

"Stadens riktlinjer för försörjningsstöd har på flera punkter en mer generös hållning än rättspraxis och Socialstyrelsens riktlinjer vilket minimerar respektavståndet till "en normal låginkomsttagare i staden" samt i vissa stycken också innebär en särbehandling av vissa kommunmedlemmar. Exempelvis lokala resor och arbetsresor, ungdomars arbetsinkomster och bistånd till studerande." (SDN Östra Gbg)

Demokraterna anser att detta motiverar en översyn av riktlinjerna för försörjningsstöd.

Behov av samordning och samsyn inom socialtjänsten som helhet i Göteborg

Sedan stadsdelsreformens genomförande 1990 har det stora problemet varit olikheterna som växt fram mellan socialkontoren. Det har ofta varit den ekonomiska situationen i respektive stadsdel som varit utslagsgivande för insatsen och de faktiska behoven har fått stå tillbaka. Göteborg är en av de mest segregerade storstäderna i Europa. För att komma tillrätta med det krävs ett sammanhållet och övergripande perspektiv så att situationen inte följer med in i den nya nämndorganisationen.

Effektivisering

Det arbete som startat med att robotisera ansökningar om försörjningsstöd bör prioriteras och intensifieras så att socialsekreterarnas tid frigörs. NAV bedömer att omkring 60 tjänster kan frigöras för andra arbetsuppgifter när systemet införs.

Uppföljning, kvalitetssäkring, ledning och styrning

All uppföljning av insatser ska göras med fokus på effekten för klienten. Värdering av andra effekter eller processer ska vara av underordnat intresse. Nya projektidéer ska prövas med måtta, till förmån för evidensbaserade metoder. Ledning och styrning av verksamheten ska inriktas på mätbara förbättringar för den enskilde samt att insatserna är kostnadseffektiva.

Generell översyn av köpta tjänster

Socialtjänstens köpta tjänster i form av boenden och behandling utgör i dagsläget en oacceptabelt hög andel av kostnadsmassan. Enbart kostnaden för socialt boende uppgick år 2019 till 835 mkr. En översyn av upphandling och utvärdering av utfallet och nyttan måste genomföras. Alternativa lösningar utom eller inom kommunens verksamhet ska alltid övervägas. Översynen måste omfatta offentlig upphandling (LOU), idéburet offentligt partnerskap (IOP) samt föreningsbidrag.

➤ Prioriteringar för socialnämnderna inom individ och familjeomsorg

- Robotisering av försörjningsstöd
- Regelbunden översyn och utvärdering av alla former av köpta tjänster
- Tillgängliga resurser ska prioriteras till evidensbaserade metoder
- Utvärdering av nämndernas arbete ska ske på grundval av mätbara skillnader för klienten
- Utvärderingsprocess för snabb återkoppling till SPINK (inköpsfunktion för boendeplatser) och Inköp och upphandling avseende kvalitetsbrister inom köpta platser

Mål för socialnämnderna

- Minskade kostnader och bättre utnyttjande av köpta tjänster/boenden med 150 mkr i besparing 2021 och 200 mkr år 2022.
- Ökad andel klienter lämnar utanförskapet

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden i Göteborgs Stad

Utbildningsnämnden i Göteborgs Stad är huvudman för samtliga utbildningar som rör gymnasieskolor, gymnasiesärskolor, kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskolor. Inom ramen för dessa utbildningar har nämnden ett särskilt ansvar för att se till att skollag och förordningar efterlevs, men även för verksamhetsutveckling inom nämnda skolformer. Här ingår också Vägledningscentrum, Språkcentrum och Center för Skolutveckling.

Utbildningsnämnden har som verksamhetsmål att ge alla elever i Göteborg likvärdiga förutsättningar för att kunna skapa sin framtid genom olika utbildningsvägar som leder till arbete eller högre studier. Andelen elever som väljer den kommunala gymnasieskolan ska öka.

Göteborg – en ledande utbildningsstad

Utbildningsnämndens huvudsakliga uppgift är kunskapsuppdraget och Göteborg ska vara en ledande utbildningsstad. Göteborg ska erbjuda gymnasieutbildning av högsta möjliga kvalité där alla elever, oavsett skolform, möts av positiva förväntningar och tydliga kunskapskrav.

Utbildningsnämnden ska vara inriktad på att öka alla elevers måluppfyllelse, garantera rättvis bedömning och betygssättning, skapa trygghet och studiero samt arbeta för en ökad närvaro i klassrummet. Varje skolenhet ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete om undervisningens innehåll, analyser av bedömningsprocesser och betyg. Vidare ska kunskapsresultaten förbättras och likvärdigheten mellan skolor öka genom tydligare ansvar, styrning och ledning.

Samarbete med högskolor och universitet, näringsliv, kulturorganisationer och andra organisationer borgar för att Göteborgs Stad kan hålla de högskoleförberedande programmen på en hög nivå. Studiemotiverade elever ska stimuleras att nå längre genom att till exempel läsa högskolekurser eller välja spetsutbildning inom ramen för sin gymnasieutbildning. Yrkesprogrammen ska ha hög kvalitet och ha relevans för arbetsmarknaden. Elever som väljer yrkesprogram kan ha olika vägar in i yrket och där är arbetsplatsförlagd praktik centralt. Yrkesprogrammen ska erbjuda högskoleförberedande kurser. Utbildningsnämnden har som uppdrag att öka antal elever som väljer yrkesprogram.

Att vara elev i gymnasieskolan

I Göteborg lämnar alltför många elever grundskolan utan behörighet till nationellt program. Jämför man med andra städer i Sverige så har Göteborg lägst genomströmning av elever som tar en gymnasieexamen. Så kan det inte fortsätta. 23 % av eleverna läser introduktionsprogram i kommunal regi, men endast 24% av dessa blir behöriga till ett nationellt program.

Utbildningen ska vara kompensatorisk och likvärdig, vilket inte är en självklarhet idag då det finns stora skillnader mellan stadens skolor. Utbildningsnämnden har tillsammans med grundskolenämnden ett uppdrag att ta fram en hållbar plan för att halvera andelen elever som lämnar grundskolan utan att ha gymnasiebehörighet. Ett ökat samarbete och kartläggning mellan avlämnande grundskola och mottagande gymnasieskola kan göra att fler elever i Göteborg väljer ett nationellt program.

De elever som har stora inlärningssvårigheter ska garanteras det stöd som krävs för att lyckas med sin skolgång oavsett om man går på introduktionsprogram, yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Elever i behov av särskilt stöd behöver extra stöttning och anpassning, därför är förebyggande insatser centrala.

Även elever med särskild begåvning behöver mötas och utmanas. Trots att skollagen är tydlig med detta uppfyller inte alla skolor lagkraven. Gymnasieskolan bör erbjuda särskilda, avancerade kurser inom en bredd av ämnen där elever från hela staden läser kurserna tillsammans under ett format som i större grad liknar det på universitet/högskola, med föreläsningar och mer eget ansvar. Detta kan även bidra till ökad integration i stadens olika områden.

Att vara elev i gymnasieskolan

Gymnasieskolan består av nio yrkesinriktade nationella program och individuella program för elever som behöver en utbildning som är anpassad för de egna förutsättningarna. Göteborgs Stad måste säkerställa att alla elever i gymnasieskolan får rätt till en likvärdig utbildning som främjar utveckling och lärande. Kvaliteten behöver höjas och utvecklas för att i högre grad ge förutsättningar att arbeta mot målen i läroplanen. Gymnasieskolan ska vara en del av ett likvärdigt skolsystem och övergången mellan grundsärskolan och gymnasieskolan ska förenklas så att eleven och vårdnadshavare känner tillit och trygghet.

Att vara lärare i gymnasieskolan

Lärare lägger mycket tid på dokumentation och andra uppgifter. Dessa måste minska så att lärarna kan fokusera på undervisningen. För att möjliggöra detta behöver skolan satsa på att utöka befintliga understödande funktioner som till exempel vaktmästare, IT-support, trygghetsvårdar, elevassistenter och resurser inom elevhälsan, särskilt på de skolorna med störst behov. Mentorskapet för gymnasielärare upptar tid från undervisningen och därför bör nya former för mentorsrollen utredas.

Efterfrågan på ämnes- och yrkeslärare förväntas öka kraftigt och i hård konkurrens om lärarna behöver Göteborg vara en attraktiv arbetsgivare med bra löneutveckling, rimliga tjänster och en tillfredställande arbetsmiljö. Nya arbetssätt, till exempel distansundervisning som komplement och eget arbetsrum är vägen framåt. På lång sikt ska bara behöriga och legitimerade lärare arbeta i kommunen. På kort sikt behövs alternativa vägar in i läraryrket till exempel en snabbare väg in för akademiker och en aktiv rekrytering av behöriga pensionerade lärare för att ersätta obehöriga lärarvikarier. Den lärare som önskar ska kunna kombinera en lärartjänst med forskarutbildning i pedagogik/ämnesdidaktik. Det behöver arbetas fram ett tydligt system tillsammans med lärarutbildningen för uppdragsbaserade examensarbeten för lärarstudenter. För att Göteborgs Stad ska vara en attraktiv arbetsgivare är det viktigt att våra skolor fortsätter och vidareutvecklar samarbetet med lärarutbildningen, men även att staden gör det mer attraktivt att arbeta på skolor med låg målluppfyllelse.

För att utveckla verksamheten på nämndens skolor och ta till vara på de kompetenser som finns bland anställda behöver fokus ligga på att utveckla och ge förutsättningar för det kollegiala lärandet. Det behövs bland annat större ekonomisk tilldelning som riktas för att säkerställa höjd kvalitet och likvärdighet ute i verksamheterna, samt en tydlig uppföljning av faktiskt utfall.

Att vara rektor i gymnasieskolan

Varje skola behöver en rektor som ansvarar för styrning och ledning av den pedagogiska verksamheten. I den bästa av världar skulle rektorn kunna ägna sig åt detta, men så ser inte verkligheten ut för många av de rektorer som arbetar i Göteborgs Stad. Arbetsbelastningen i form av administrativa uppgifter är hög och tar tid från det pedagogiska ledarskapet. Rektorer ska ha en rimlig arbetsbörda och ha tid att ge det stöd som lärarna behöver. Därför måste en översyn göras som reglerar antalet medarbetare per rektor samt skapar realistiska förutsättningar för att leda verksamheten. Alla rektorer ska erbjudas statlig rektorsutbildning inom ramen för sin arbetstid.

Det viktiga elevhälsoarbetet i gymnasieskolan

Hälsa och lärande går hand i hand. Psykisk ohälsa påverkar skolresultaten. Elevhälsan behöver arbeta förebyggande och främjande för att bidra till en bättre hälsa hos eleverna och främja den psykosociala arbetsmiljön. Elevhälsoarbetet ska bedrivas på ett sätt som är effektivt och som innebär skillnad för eleverna vilket ställer krav på organisationsförmåga och ledarskap. Ett gemensamt arbetssätt behöver utformas inom elevhälsoteamen och antalet skolsköterskor, kuratorer, psykologer, specialpedagoger och speciallärare måste öka i förhållande till antalet elever. Elevhälsans resurser ska öka på skolor med störst behov. Samarbetet med skolan, socialtjänsten och områdespoliser ska stärkas och utvecklas, särskilt i utsatta områden.

Demokraterna vill införa fri "pedagogisk lunch" för poliser i Göteborgs skolmatsalar. Det innebär att poliser ges möjlighet att kostnadsfritt äta lunch med stadens elever i kommunens skolmatsalar. Att poliser blir ett naturligt socialt inslag på stadens skolor bygger förtroende och relationer samt verkar trygghetsskapande.

Det är viktigt att fånga upp ungdomar som lever under hedersrelaterat våld och förtryck och andra problembilder. All personal inom skolan ska vara insatta i de rutiner som finns kring orosanmälan om hedersrelaterat våld och förtryck. På Demokraternas initiativ kommer nu staden årligen göra en kartläggning av saknade barn i syfte att kunna stärka arbetet och få en helhetsbild kring denna allvarliga problematik.

Prioritering för utbildningsnämnden

- Renodla läraryrket och ge lärarna förutsättningar att fokusera på undervisningen
- Lönesättningen måste ses över för att kompensera för de som jobbat länge inom yrket och halkat efter jämfört med nyrekryteringar
- Ökade resurser behövs för att säkerställa att det blir mer attraktivt att vara lärare i skolor som idag har låg måluppfyllelse
- Uppdragsbaserade examensarbeten för lärarstudenter på nämndens skolor
- Säkerställa att elever i gymnasiesärskolan får rätt till en likvärdig utbildning
- Öka resurserna till elevhälsan
- Införa delat ledarskap och minska antalet medarbetare per rektor till ca 25 st.

Målsättningar för utbildningsnämnden

- Göteborgs Stad ska vara en attraktiv arbetsgivare som lockar och bibehåller personal och erbjuder en gymnasieutbildning av hög kvalitet.
- Antalet elever som fullföljer sina gymnasiestudier ska öka

Äldre- samt vård- och omsorgsnämnd

Målet för äldreomsorgen i Göteborg ska vara att främja en god och jämlik vård och omsorg. Äldreomsorgen ska vara värdig och trygg och ge utrymme att vara den man vill, trots behov av hjälp med det dagliga.

En god arbetsmiljö och hållbara scheman är en förutsättning för personalkontinuitet och en lärande organisation. Oskäliga löneskillnader som identifierats ska genom en riktad satsning tas bort vilket är gynnsamt för att behålla kompetent personal.

Det krävs en strategisk plan tillsammans med primärvård och region med tydliga ansvarsgränser och väl fungerande samverkansavtal för jämställd och likvärdig vård och omsorg för alla. Den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen behöver stärkas.

Staden ska arbeta utifrån självbestämmande för individen så att en delaktighet finns för att skapa långsiktigt förtroende.

Välfärdsteknik finns för att underlätta, säkra och komplettera många arbetsuppgifter inom äldreomsorgen. För att kunna digitalisera är en grundförutsättning att stabilt och säkert Wi-Fi finns utbyggt i alla utrymmen på boenden och träffpunkter. Det behöver även finnas verksamhetsnära stöd för it baserat arbete och kontinuerliga utbildningsinsatser för omsorgspersonal.

I arbetet kring omsorgstagaren ska en gemensam tillgång till dokumentation kring den enskilde finnas snarare än dubbla system i form av utskifter mellan olika yrkeskategorier.

Riktad satsning för att ta bort osakliga löneskillnader

Demokraterna har i vår budget avsatt medel till en riktad satsning för att ta bort osakliga löneskillnader. De satsningar som tidigare genomförts för äldreomsorgen har inte nått de som arbetar närmast omsorgstagarna. Det behövs därför både riktade satsningar och strukturella förändringar. För att behålla kompetent personal och attrahera nya medarbetare inom äldreomsorgens yrken ska bra arbetsvillkor som lön och arbetsmiljö prioriteras. Med medarbetare som har rätt kompetens och förutsättningar får vi kvalitet för omsorgstagarna.

Lokaler

Översyn och inventering av lokalernas utformning för att bedriva äldreomsorg. Boenden som inte håller måttet för att bedriva en god och säker vård/omsorg ska avvecklas för att ersättas med nya eller ombyggda boenden. Underhåll av äldreboenden måste prioriteras samtidigt som takten för att bygga nya äldre-, trygghets- och seniorboenden behöver intensifieras. En gemensam strategi med lokalnämnden och fastighetsnämnden behöver prioriteras. Underhållsplanen för stadens äldreboenden behöver medel för att verkställas. Vid om-, ny- och tillbyggnation ska det finnas ett fördjupat samarbete med vårdhygien tidigt i planeringsskedet för att minimera smittspridningsrisker.

Kvalitet för omsorgstagarna

Demokraterna vill stärka den enskildes möjlighet att vara delaktig och kunna påverka hur utformningen av omsorgen ska se ut. Omsorgstagarna ska ha en uppdaterad genomförandeplan som de varit delaktiga i att ta fram. Personal ska ha goda kunskaper i svenska för att säkerställa dokumentation samt efterlevnad av rutiner och instruktioner.

Avvikelsehantering och synpunkter ska användas i förbättringsarbetet. Systematik för att analysera, hantera, åtgärda och kommunicera resultaten ska vara en aktiv del av det dagliga arbetet.

Nya bestämmelser om utskrivningsklara patienter från sjukhus ställer krav på både kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänsten. Gränssnittet mellan olika huvudmän får inte skapa oreda eller ojämlik vård för äldre. Ansvarsförhållanden ska vara tydliga och samarbetet utvecklas.

Arbetsmiljö

För bättre arbetsmiljö vill Demokraterna införa kontinuerlig utveckling/utbildning, hållbara scheman och närvarande stöd av chef och medicinskt behörig personal. Heltidsmått för nattarbete behöver ses över.

En integrerad hälso- och sjukvård tillsammans med en god grundbemanning skapar kontinuitet och trygghet för omsorgstagarna. Enhetscheferna ska ha förutsättningar för det verksamhetsnära ledarskapet och den administrativa arbetsbördan behöver minska.

En högre grundbemanning och översyn av bemanningsstrategier där målet ska vara en säkerställd kompetens och avsevärt minskad förekomst av timvikarier som ger en kontinuitet både i arbetsgrupp och för omsorgstagare.

Förebyggande insatser

Träffpunkternas förebyggande arbete ska utökas och även tillvarata de erfarenheter som äldreombudsmannen får. Aktivitetshus som bryter ensamhet och isolering under säkra och trygga former är viktigt inte minst för att stävja psykisk ohälsa.

Tidiga insatser i form av daglig verksamhet anpassad för personer med demenssjukdomar ska vara tillgängligt över hela staden och utgå från ett personcentrerat förhållningssätt. Detta är viktigt då forskning har visat att demenssjukdomens förlopp kan hejdas genom fysisk aktivitet, stimulerande socialt liv och utmaningar för hjärnan.

Hemtjänst

En sammanhållen hemtjänst främjar högre kontinuitet för den enskilde. En del i att öka kontinuiteten är att personalen trivs och kan påverka sin arbetsmiljö. Scheman ska vara hållbara och möjliga att påverka och innehålla avsatt tid för förflyttning, administration, dokumentation, utbildning, möten och annat nödvändigt.

Äldreboenden

Äldre ska trivas och kunna påverka sin boendesituation och möjlighet till sociala sammanhang.

Tillgången på handledning från sjuksköterskor inom omvårdnadsarbetet behöver förstärkas inom en gemensam organisation.

Äldre personer äter dåligt och går lätt ner i vikt. Det är därför viktigt att maten som serveras är vällagad och god då bra nutrition främjar sårhäkning, rehabilitering och hälsa. Demokraterna anser att möjligheterna för att ha beredningskök på varje äldreboende ska utredas. Här ska även hemtjänstens omsorgstagare kunna äta eller få sin mat tillagad. De boende ska ges möjlighet att vara med och påverka menyer samt om de önskar delta i tillredning av mat. Råvaruinköpen ska i största mån vara närproducerade.

Hemsjukvård

Inriktningen på hemsjukvården ska vara att underlätta för de som av olika orsaker har svårt att själv ta sig till vårdinrättningar.

Samordnad individuell plan (SIP) måste förstärkas så att den enskilde både känner till vad det innebär och ser vinsterna i den tydlighet det ger med en väl genomförd planering mellan samtliga huvudmän. Alla övergångar mellan olika huvudmän innebär patientrisker och i värsta fall onödigt lidande.

Kompetensutveckling för fler geriatrik och demens utbildade sjuksköterskor och undersköterskor som arbetar med äldre. Mål och nyckeltal ska användas som uppföljning och jämförelser som grund för det systematiska förbättringsarbetet.

Prioriteringar för nämnden för äldre samt vård och omsorg

- Grundläggande kunskaper i basal vårdhygien och om smittspridning ska säkerställas inom alla personalgrupper
- Undersköterskeutbildning som mål för anställning
- Översyn och inventering av underhållsbehov på samtliga äldreboenden
- God grundbemanning istället för stora gemensamma bemanningsenheter,
- Goda språkkunskaper i svenska ska vara ett grundkrav inom all vård och omsorg
- Jämlik vård och omsorg över staden med nyckeltal för uppföljning
- Beredningskök på alla äldreboenden
- Teamen runt den enskilde ska ha tillgång till att via arbetssystem ta del av varandras dokumentation alternativt arbeta i samma system. Här finns många risker med missförstånd när man arbetar i papperskopior för att informera varandra i teamen.
- Organisatoriska stuprör som hindrar ett väl fungerande teamarbete runt den enskilde måste bort

Mål för nämnden för äldre samt vård och omsorg

Livskvaliteten för äldre ska öka och vara jämlik över staden. Göteborg ska ha en äldreomsorg med hög nöjdhet där den enskildes möjlighet till delaktighet tillvaratas.

Personalens arbetsmiljö och arbetsvillkor ska förbättras och ge goda utvecklingsmöjligheter så att man väljer att arbeta inom äldreomsorgen i Göteborg.

Nämnder, stadsutveckling

Ansvarsområden

Frågan om den framtida indelningen och styrningen av facknämndernas ansvar vilar, som tidigare nämnts, till efter valet 2022. Demokraterna anser att vissa specifika ansvarsområden bör koncentreras till en och samma nämnd fortare än så.

Upprustningen av kanalmurar och kajer är komplexa och kostsamma projekt. Ansvar och kompetens bör koncentreras till en och samma nämnd.

Ansaret för skötsel, renhållning, vinterväghållning och klottersanering av allmänna ytor är idag spritt över flera nämnder och bolag. Uppföljning och kontroll av vad som utförts försvåras och felanmälningar har svårt att nå rätt mottagare.

Fastighetsnämnden och Byggnadsnämnden

Fastighetsnämndens och Byggnadsnämndens övergripande ansvar är att tillse att stadsutvecklingen i Göteborg levererar kortsiktigt hållbar projektekonomi och långsiktigt hållbar helhetsekonomi för staden och dess invånare samtidigt som den svarar upp mot efterfrågan på olika typer av boenden, arbeten, förskolor, skolor, service, idrott, park- och naturmiljöer och kultur. För att lyckas med detta måste flera större strategiska förändring genomföras. Det måste utarbetas en underhållsplan för staden inklusive fastighetsnämnden, som skapar en förutsägbarhet i behovet av investeringar i tid och rum, samt en bra balans mellan underhåll av det befintliga och nyinvesteringar.

Översiktsplanen är ett av stadens viktigaste strategiska dokument och måste därför vara ett välutvecklat och överordnat styrdokument som ur ett helhetsperspektiv redovisar hur stadens utmaningar och framtidens behov ska mötas fysiskt. Samordningen och styrningen i stadsutvecklingsprocessen måste utvecklas genom att exploateringsekonomi hanteras redan från och med de fördjupade översiktsplanerna.

Stadsplaneringen behöver i högre grad bedrivas evidensbaserad med konkreta och tydliga indikatorer för vad som är bra stadsbyggnation – inte minst genom beprövad erfarenhet där omgivande bebyggelse, stadens historia, och de äldre stadsplaner som finns kan ofta inspirera. All planering och alla beslut måste testas mot olika framtidsscenarier.

Skönhetsråd

Vi vill förädla Göteborgs kvalitéer och värna om estetik och det som förtydligar vår stads karaktär. Därför vill vi införa ett skönhetsråd som har i uppdrag att ge beslutande nämnder råd med mål om att försköna staden och förtydliga Göteborgs identitet.

Underhållsplan för staden

Det behövs en underhållsplan för staden inklusive fastighetsnämnden som skapar en förutsägbarhet i behovet av investeringar i tid och rum samt en bra balans mellan underhåll av det befintliga och nyinvesteringar. Detta innebär en systematisk inventering och planering av underhåll av stadens

anläggningar (skolor och andra nyttobyggnader, arenor, kajer, parker, teknisk infrastruktur, mm) samt när funktioner kan avvecklas alternativt när nyinvesteringar behövs för att ersätta. Finns denna underhållsplan kan investeringar göras väl planerat (utan överraskning och efterföljande långbänkar) när de väl behövs och med en minimerad negativ påverkan för de medborgare som nyttjar anläggningen. Underhåll av det befintligt nödvändiga måste gå före investering i nya projekt.

Förvaltningens resultat- och balansräkningar ska genomlysas och tydliga riktlinjer för dessa formuleras. Ansvar och kostnader ska förtydligas till exempel genom standardiserade genomförandekalkyler. Nämndens sammantagna investerings- och lånebehov för renovering av byggnader och anläggningar behöver utvärderas.

Översiktsplanen som strategiskt dokument

Översiktsplanen är ett av stadens viktigaste strategiska dokument. Det måste vara ett styrdokument som är överordnat andra dokument och som tydligt anger utbyggnadsriktningar. Översiktsplanen måste utgå från förhållandet till och utvecklingen i grannkommunerna dit många av Göteborgs barnfamiljer tvingas flytta. Andelen småhus och radhus behöver öka för att fler göteborgare ska kunna ha en möjlighet att stanna inom kommunen i livets alla skeden samtidigt som staden får en stabilare skattebas. Fler nya industri- och verksamhetsområden behöver öppnas upp för företagsetableringar. En långsiktig strategisk planering av trafiksystemen i samklang med stadsutvecklingen bör upprättas för att bli en integrerad del av översiktsplanen. Stadens sammanlänkande gator, stråk och leder måste markeras på kartan och riktningar för nybyggnation behöver vara tydligt utpekade.

Samordning och styrning i stadsutvecklingsprocessen

För att lyckas få ordning på stadsutvecklingsprocesserna behövs en bättre samordning och styrning. Ekonomin i stadsutvecklingen bör hanteras redan i de fördjupade översiktsplanerna. Fastighetsnämnden som idag har det övergripande ekonomiska ansvaret i exploateringsprojekten bör driva den aspekten även i de fördjupade översiktsplanerna.

Högtflygande drömmar, visioner och innovationer i planering och genomförande måste ersättas med konceptet "enkelt men rejält och fungerande". Objektfixering och platsplanering ska ersättas med helhetsgrepp och stadsplanering. De detaljplaner som tas fram ska vara ekonomiskt genomförbara. Realistiska budgetar över projektekonomi ska finnas med i beslutsunderlagen från början i detaljplaneprocessen. Senast till granskning ska en genomförandestudie som ger en ekonomisk uppskattning med precision ha genomförts.

Målsättningar inom stadsutveckling kan inte sättas i antal bostäder av politiker från ovan eftersom bostadsbyggandet har ett tydligt marknadsorienterat inslag. Däremot kan mål sättas på hur bra Göteborgs Stad svarar upp mot medborgarnas och aktörernas efterfrågan och hur väl dessa känner sig bemötta av stadens tjänstemän. Mål ska sättas om att arbeta bort plankö och markanvisningskö samt om att utbyggnad av kommunal service sker i takt med bostadsbyggandet, samtidigt som nöjdhetsindex hos medborgare och företag mäts och målsätts för bygglov, detaljplanarbete och markanvisning, med mera.

Markanvisningsprocessen ska vara tydlig, transparent och gå att följa av både inblandade och utomstående från första kontakt med staden till överlåtelse av mark. Göteborgs Stad ska välkomna exploatörer att bidra med en mångfald av utvecklingsidéer och större markförsäljningar kan

genomföras till privata konsortier som med byggaktörsdrivna detaljplaner tar helhetsansvar utifrån en tydlig översiktsplan eller fördjupad översiktsplan. Generellt ska fler byggaktörsdrivna detaljplaner möjliggöras samtidigt som stadens förvaltningar mer fokuserar på att leverera en genomarbetad helhetsplanering i fördjupade översiktsplaner. Fastighetskontoret bör även i högre grad driva fram detaljplaner för småhus på kommunal mark, vilken först efter antagen plan säljs styckevis med färdiga byggrätter.

En extern haverikommission ska tillsättas som genomlyser varför infrastruktur- och stadsutvecklingsprojekt efter långa processer med stora upparbetade kostnader landat i så stora underskott att de är svårigen genomförbara. Extra vikt ligger vid att identifiera underliggande grundläggande problem, ansvar och nödvändiga förändringsåtgärder.

Bostadsbristen

I Göteborg har vi en omfattande bostadsbrist där under lång tid otillräckligt har byggts för att kunna möta efterfrågan från göteborgarnas och de som vill flytta till Göteborgs – vare sig det som efterfrågas är studentbostäder, småhus, stadsradhus, lägenheter i innerstadsmiljö eller äldreboende.

Det finns lyckligtvis många bygg- och fastighetsaktörer som vill bidra genom att investera och bygga i vår stad. Trots detta har byggandet blivit eftersatt på grund av att Göteborgs stad inte levererat tillräckligt med detaljplaner med bostäder, inte sålt tillräckligt med stycketomter för småhus och inte klarat av att bygga ut teknisk infrastruktur tillräckligt snabbt. Istället har omfattande personella och ekonomiska resurser lagts på visionära projekt som till slut visat sig vara svåra att genomföra. Detta vill förändra helt. Vi ska möjliggöra för fler av de som vill bygga i Göteborg att få göra det och de ska få bygga det som göteborgarna och inflyttande efterfrågar.

Ökat fokus på ägt boende

Generellt, och särskilt i hyresrättsdominerande områden, bör fler invånare ges möjlighet till att äga sitt boende genom nyproducerade småhus, radhus och bostadsrätter. Detta är ett led i att stabilisera och höja livskvaliteten i områden som idag kännetecknas av en stor omflyttning. Fastighetsnämnden bidrar genom att tillgängliggöra kommunal mark för detta ändamål.

Evidensbaserad stadsutveckling

Staden ska ses och hanteras som en produktionsfaktor som ska ha en god förmåga att leverera ekonomi och nyttigheter som svarar upp mot medborgarnas behov och önskemål. För att kunna göra detta krävs djuplodande prognoser som baserar sig på vederhäftiga statistiska underlag och som beskriver tillståndet i hela staden ur flera aspekter. I tidigare framtagna översiktsplaner har det med facit i hand visat sig att de prognoser som redovisats har haft stora brister. Brister som lett till felaktiga beslut som kostat staden mycket. Det ligger i sakens natur att alla prognoser inrymmer stora osäkerheter. För att kunna hantera detta bör staden börja med att alltid redovisa hur planer och beslut påverkas av olika framtidsscenarioer.

Stadsbyggnad bör i högre grad genomsyras av evidensbaserad stadsutveckling där tidigare praktisk erfarenhet, vetenskaplig evidens och inte minst medborgares lokalkännedom och önskningsar får gemensamt genomslag. Detta förutsätter att genomförd stadsplanering följs upp så att stadens organisationer kan få ett ständigt lärande om vilka strategier och val som leder till måluppfyllelse.

Omgivande bebyggelse, stadens historia, de äldre stadsplaner som finns och inte minst, i relevanta fall, planen för Göteborgs utvidgade innerstad / Historisk stadsplaneanalys skall ska vara utgångspunkter som tydlig märks i slutresultatet. En tidig samsyn om hur specifika områden skall utvecklas är nödvändig för att undvika sena planändringar. Vi ser även fler återuppbyggnadsprojekt på de platser där historisk bebyggelse rivits utan någon lämplig ersättning.

Inrätta ett Skönhetsråd

Vi vill visa Göteborgs från dess bästa sida. Vi vill förädla Göteborgs kvalitéer och värna om estetik och det som förtydligar vår stads karaktär. Vi vill att staden ska få en röst – som inte bara är politisk. En rådgivande instans där staden kan föra sin talan – utan en politisk agenda. Med en fot i historien, och en i framtiden, ska det som nybyggs upplevas och kännas som Göteborg. Detta får inte lämna åt slumpen. Därför vill vi inrätta ett Skönhetsråd. Ett Skönhetsråd ska ha i uppdrag att ge beslutande nämnder råd med mål om att försköna staden och på så sätt förtydliga Göteborgs identitet.

Prioriteringar för Fastighetsnämnden och Byggnadsnämnden

- Stadsutvecklingen i Göteborg ska leverera kortsiktigt hållbar projektekonomi och långsiktigt hållbar helhetsekonomi för staden.
- Översiktsplanen måste vara ett välutvecklat och överordnat styrdokument.
- Hur planer och beslut påverkas av olika framtidsscenarioer skall alltid redovisas.
- Ekonomin i stadsutvecklingen bör hanteras av fastighetsnämnden redan i de fördjupade översiktsplanerna.
- Omgivande bebyggelse, stadens historia, de äldre stadsplaner som finns och inte minst, i relevanta fall, planen för Göteborgs utvidgade innerstad / Historisk stadsplaneanalys skall ska vara utgångspunkter som tydlig märks i slutresultatet.
- Målen ska vara att arbeta bort plankö och markanvisningskö samt att utbyggnad av kommunal service sker i takt med bostadsbyggandet, samtidigt som nöjdkundindex hos medborgare och företag mäts och målsätts för bygglov, detaljplanarbete och markanvisning, med mera.
- Mark behöver även frigöras för såväl småhus som verksamheter/industrier. Fastighetskontoret bör även i högre grad driva fram detaljplaner för småhus på kommunal mark, vilken först efter antagen plan säljs styckevis med färdiga byggrätter.
- Det måste utarbetas en underhållsplan för staden inkl. fastighetsnämnden som skapar en förutsägbarhet i behovet av investeringar.
- Mark- och fastighetsägandet ska genomlysas med mål om att omstruktureras för att förtydliga funktion, intäkter och kostnader eller för att avyttras.
- Inför ett skönhetsråd och genomför återuppbyggnadsprojekt på de platser där historisk bebyggelse rivits utan någon lämplig ersättning.
- En extern haverikommission ska tillsättas som genomlyser varför infrastruktur- och stadsutvecklingsprojekt efter långa processer med stora upparbetade kostnader landat i så stora underskott att de är svårligen genomförbara.
- Generellt, och särskilt i hyresrättsdominerande områden, bör fler invånare ges möjlighet till att äga sitt boende genom nyproducerade småhus, radhus och bostadsrätter.
- Genomförd stadsplanering följs upp så att stadens organisationer kan få ett ständigt lärande om vilka strategier och val som leder till måluppfyllelse

Mål för Fastighetsnämnden och Byggnadsnämnden

- Stadsutvecklingen i Göteborg ska leverera kortsiktigt hållbar projektekonomi och långsiktigt hållbar helhetsekonomi för staden och dess invånare samtidigt som den svarar upp mot efterfrågan på olika typer av boenden, arbeten, förskolor, skolor, service, idrott, park- och naturmiljöer och kultur.

Kretslopp och vatten-nämnden

Vatten och avlopp

Vi behöver vårda våra vattentillgångar genom förbättrad rening av kommunala avlopp och renovering av avloppsledningar. En hög kvalitet på dricksvatten och trygg försörjning är en förutsättning i ett hållbart samhälle. Spridningen av kemikalier, metaller, läkemedel och mikroplast via avloppssystemet måste minska.

En fjärdedel av avloppsnätet har kombinerade ledningar för både spill- och dagvatten vilket leder till att reningsverket i Rya får ta emot stora mängder dagvatten vid regn med sämre rening som resultat. Kapaciteten i ledningsnätet räcker ibland inte till och då kan obehandlat avloppsvatten rinna ut (så kallad breddning) i Göta älv och dess biflöden.

Utbytet av ledningsnätet för vatten och avlopp sker i en mycket långsam takt med ca 200 års bytesintervall. Extra viktigt är att ledningsnätet för vatten byts ut i snabbare takt då ca en fjärdedel av vattnet läcker ut innan det når konsumenterna.

Prioriteringar för vatten och avlopp:

- utbytet av ledningsnätet skall ske med ett 100-årsintervall med fokus på vattenledningar i första hand och påbörjas omgående
- takten i att bygga bort kombinerade ledningar (spillvatten och dagvatten) skall öka
- inga anslutningar till ny bebyggelse skall göras med kombinerad avledning av spillvatten och dagvatten
- åtgärder för att minska breddning till känsliga vattendrag skall öka
- lokal hantering/rening av dagvatten skall vara ett förstahandsalternativ vid nybyggnad och måste ingå i pågående och framtida stadsplanering

Avfall

Mängden avfall ligger på en konstant nivå och behöver minska och andelen återvunna material behöver öka. Detta leder till minskad klimatpåverkan och effektivare resursutnyttjande. Det skall vara enkelt för medborgare och verksamheter att sortera avfall. Dessutom behöver en större andel av giftiga/oönskade ämnen separeras från avfallet. För att åstadkomma detta finns ett förslag till ny avfallsplan för Göteborgsregionen; Avfallsplan 2030. 80 procent av bostäderna i Göteborg utgörs av flerbostadshus och dessa har en lägre grad av sortering än egnahem.

Prioriteringar för avfall

- genomför Göteborgsregionens Avfallsplan 2030
- bygg en ny kretsloppspark snarast som ersättning för Högsbo återvinningsstation
- förbättra den bostadsnära avfallsinsamlingen med fokus på lägenheter
- kraftfulla åtgärder för att förebygga och åtgärda nedskräpning av offentliga miljöer

Skyfall

Problematiken kring skyfall hanteras idag inte på ett samordnat sätt inom Göteborgs stad. Kretslopp- och vattenförvaltningen bör ges i uppdrag att få rollen som samordnade förvaltning för skyfallsarbetet.

Reservvattentäkt

Idag används i princip enbart Göta älv för försörjning av råvatten. För att minska sårbarheten i dricksvattenförsörjningen finns behov av att ha tillgång till en reservvattentäkt. Arbete med att hitta en lösning pågår med andra kommuner och bör intensifieras.

Miljö- och klimatenämnden

Inledning

Klimat och miljöfrågorna griper in i snart sagt all mänsklig interaktion och därmed alla politikområden. Det innebär att frågorna får ett mycket brett spektrum – men paradoxalt nog därför också sakna verkligt helhetsperspektiv.

Vårt mål är att finna de mest effektiva lösningarna, som enklast och tydligast kan hjälpa oss att uppnå vår del av Parisöverenskommelsen. Med ett ambitiöst nytt klimat- och miljöprogram som omfattar effektiva åtgärder går det att realisera den stora potential som finns i staden för att förbättra klimat och miljö. Det miljöledningssystem som är under införande och omfattar alla stadens verksamheter blir garanten för att följa upp beslutade åtgärder.

Klimatfrågan

Att möta åtagandet enligt Parisavtalet genom en begränsning av globalt ökad medeltemperatur på maximalt 1.5 grad. Detta kräver omfattande åtgärder i alla samhällets sektorer där den kommunala andelen omfattar en mindre andel av utsläppen.

Mål för klimatomställning

- klimatpåverkan skall minska med 80 procent inom de verksamheter där kommunen har rådighet från år 2010 till år 2030
- till senast år 2040 skall utsläppen inom den kommunala rådigheten ha upphört och/eller fullt ut kompenserats

Viktiga delmål i detta arbete är att följande verksamheter skall vara fossilfria angivna år:

- fjärrvärme och fjärrkyla till 2025 (ansvar: Göteborg Energi AB)
- kommunal fordonsflotta till 2023 (ansvar: Göteborg Leasing AB)
- kollektivtrafik till 2023 (i samverkan med Västtrafik)

Förslag till ytterligare effektiva klimatåtgärder

- stoppa byggandet av Västlänken senast 2021
- öka takten i utbyggnaden av infrastruktur för laddning av elfordon
- krav på minskad klimatpåverkan vid bygg- och anläggningsprojekt
- i samarbete med näringslivet genomföra åtgärder för innovation och test av ny teknologi och nya tjänster med minskad klimatpåverkan

Energieffektivitet

Genom att minska energibehovet minskar tillhörande miljöbelastning och därmed behöver värme- och elförbrukningen i det kommunala fastighetsbeståndet minska. Därigenom minskar behovet av dyra biobränslen och nya anläggningar i fjärrvärmeproduktionen och genom minskad elförbrukning frigörs kapacitet för nya användningsområden som till exempel elfordon.

Fokusområde

- vid nyproduktion av kommunala fastigheter skall låg energiförbrukning ges prioritet.

Mål för energieffektivisering

- Det kommunala fastighetsbeståndet skall minska värmeförbrukningen med 1.5 procent årligen från 2020 till 2030.
- elförbrukningen av kommunens andel i det kommunala fastighetsbeståndet och i övrig kommunal verksamhet skall minska med 2 procent årligen från 2020 till 2030.
- Göteborg Energi AB skall öka användning av spillvärme i fjärrvärmesystemet med målsättningen 10 procent mer spillvärme till 2030
- Göteborg Energi AB skall öka användning av spillvärme i fjärrvärmesystemet med målsättningen 10 procent mer spillvärme till 2030

Luftkvalitet

Göteborg har höga halter av kväveoxider i de centrala delarna vilka överskrider miljökvalitetsnormen. Halten av fina partiklar underskrider miljökvalitetsnormen men är ett hälsoproblem för främst överkänsliga personer och barn. Genom att förtäta staden och bygga höga hus försämrar borttransporten av förorenad luft vilket gör att detta problem kommer att bestå. En gradvis förbättring sker genom att fordon, arbetsmaskiner, förbränningsanläggningar, fartyg etcetera minskar utsläppen, men dessa åtgärder tar tid.

Åtgärder för förbättrad luftkvalitet

- avbryt byggnationen av Västlänken
- öka andelen eldrivna kommunala fordon till 40 procent 2023
- öka andelen eldrivna bussar i stadstrafiken till 90 procent 2023
- krav på minst miljöklass Steg IIIB för anläggningsmaskiner vid upphandling
- öka andelen kustsjöfart och järnvägstransport till/från Göteborgs hamn
- medverka i projekt för eldrivna lastbilstransporter och anläggningsmaskiner

Buller

En betydande andel av de boende i Göteborg belastas av bullernivåer som överskrider normen för god boendemiljö. Trafiken är den dominerande källan men även anläggningsmaskiner och fasta installationer som till exempel fläktar m m bidrar.

Förslag till åtgärder för minskad bullerpåverkan

- beakta bullerfrågorna högre grad vid ny bebyggelse till exempel genom etablering av innergårdar som kan bli tysta miljöer
- arbeta för minskade bullernivåer vid vistelsemiljöer för barn vid förskolor och skolor
- kravställ bullernivåer för anläggningsmaskiner vid bygg- och anläggningsprojekt

Naturreservat, biodiversitet, marin miljö, kemikalier och miljöövervakning

Den biologiska mångfalden är på tillbakagång då både arter och habitat minskar. Detta gäller såväl inom den marina miljön som på land och i vattendrag. I förslaget till nytt miljöprogram för 2021-2030 finns mål för den biologiska mångfalden som ger en god vägledning över vilka områden som behöver prioriteras vad gäller biodiversitet.

Barn är ofta känsligare än andra grupper för kemikalier, buller och luftföroreningar och påverkan på barn behöver därför minska. Att barn får tillgång till goda vistelsemiljöer i förskola och skola samt tillgång till gröna ytor behöver prioriteras.

Prioriteringar för miljöbevakning

- genomför nytt förslag till handlingsprogram för biodiversitet
- skydda ålgräsängar genom biotopskydd
- påskynda bildning av kommunala naturreservat för viktiga Natura 2000-områden
- stadens naturreservat behöver utvecklas med förbättrade skötsel och restaureringsåtgärder
- gynna närodlade och miljöanpassade alternativ och Västsveriges jordbruk i kommunens upphandlingar av livsmedel
- genomför åtgärdsprogram för att alla förskolor ska bli giftfria
- utarbeta en miljöövervakningsplan som medger en effektiv kartläggning av miljö- och
- hälsopåverkan och uppföljning av beslutade miljömål

Myndighetsutövning och tillsynsansvar

Miljö- och klimatanvändens direkta ansvar för göteborgarnas hälsa och miljö kanaliseras delvis genom nämndens tillsynsarbete mot verksamhetsutövare och näringsidkare. Tillsynen ska vara neutral, rättvis och effektiv vid myndighetsutövning, så att effekterna blir rättvisa och inte skapar onödiga hinder och kostnader.

Prioriteringar för miljö- och hälsotillsyn

- Ekonomiskt effektiv tillsyn
- Miljötillsynen ska öka brukarintäkterna
- Alkoholtillsynen ska utföras under effektiv bevakning, tillmötesgående mot skötsamma verksamheter, restriktiv mot misskötsamma

Park- och naturnämnden

Träd och grönska är en väsentlig del i stadsrummet, även i den täta staden. Förutom den rekreativa effekten bidrar grönområden till att ta upp luftföroreningar, binda koldioxid och ta emot stora vattenmängder vid skyfall. Utvecklade parker bidrar också till den biologiska mångfalden.

Grön-blå stråk ska utvecklas, och bör säkerställas i den nya översiktsplanen. De kan med fördel kombineras med (separerade) gång- och cykelvägar, samt andra ytor som inbjuder till rörelse och motion där så är möjligt. Stadens grönytor måste vara lättillgängliga och säkra även för barn, funktionsvarierade och rullatoranvändare. Bra belysning och god renhållning är viktigt för tryggheten.

Demokraterna vill utveckla de områden där land, hav och människan möts. Det är önskvärt att kanalernas tillgänglighet utökas, för att möjliggöra mer levande vattenvägar. Vi vill se mer liv och rörelse i anslutning till våra kanaler; människor, båtar, kanske restauranger och andra verksamheter. Vi välkomnar satsningen på att skapa stadsliv på stadens allmänna ytor och de mindre, lokala torgen. Detta koncept kan utvecklas genom tillhandahållande av till exempel elförsörjning och elskåp för att ge möjlighet till mindre lokala evenemang. I partnerskap med föreningar, kultursällskap och andra aktörer kan musik, teater, dans och demokratiska aktiviteter komma till göteborgarna istället för tvärtom. Liv och rörelse, gärna i grön inramning, ökar trygghet och trivsel samt gynnar det lokala näringslivet. Tillgång till toaletter kan säkras genom partnerskap med lokala aktörer.

Höga sjuktal trots omorganisationen 2019 och låga resultat i medarbetarenkäten indikerar att arbetsmiljöarbetet inom förvaltningen har förbättringspotential och bör prioriteras.

Demokraterna vill avvakta med utbyggnaden av Jubileumsparken i Frihamnen, då exploateringsplanerna för området inte är fastställda. Tills vidare vill vi utveckla badet som är en uppskattad målpunkt i området. Centrala bad minskar behovet av transporter och bidrar till boendekvalitet i närområdet. Till badet bör upphandlas någon form av café- eller restaurangverksamhet som upprätthåller servicen kring badet. Plats för eventuell mindre handelsverksamhet ska hållas i beredskap.

Huvudansvaret för att omhänderta arbetsmarknadspolitiska åtgärder kvarstår efter att arbetsgivaransvaret gått över till Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning. Kompetens på området finns kvar i Park- och naturförvaltningens regi. Vi ser gärna att arbetet fortsätter då behovet är stort och effekterna omvittnat goda. Vi ser också att Park och naturförvaltningen utvecklar konceptet Grön rehab som vänder sig till sjukskrivna klienter, främst inom staden men också till andra målgrupper. Fördelen med utökad verksamhet är att kvalitetshöjande åtgärder i staden genomförs utan att budgeten belastas allt för mycket.

Prioriteringar för Park- och naturnämnden

- Förbättra arbetsmiljön så att det ger utslag i sjuktal och NME.
- Intensifiera arbetet med utvecklingen av blå-gröna stråk.
- Utveckla Stadsliv-satsningarna i samarbete med lokala aktörer
- Utveckla Grön rehab

Mål för Park- och Naturnämnden

- Alla göteborgare ska ha ett grönområde av hög kvalitet inom gångavstånd.
- Mätbara förbättringar på arbetsmiljöområdet

Trafiknämnden

Stor investeringsbudget kräver noggrann prioritering

Trafiknämnden är den nämnd som har störst volym av nettoinvesteringar. Därmed har besluten som fattas på trafikområdet stor påverkan på kommunens totala ekonomi. Beslutade investeringar måste vara väl utredda, långsiktigt effektiva och samhällsekonomiskt och miljömässigt motiverade – annars kommer snart nya investeringar krävas för att fylla samma behov. Vidare måste trafikplaneringen stödja stadsplaneringen så att bostadsförsörjning och annan stadsutveckling fortskrider.

Stadsstruktur

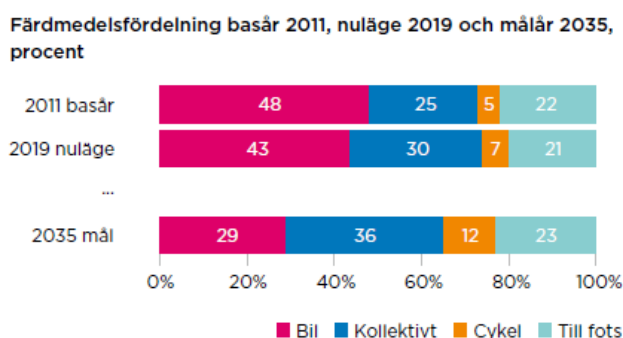
Göteborg har under många decennier planerats för biltrafik, vilket har lett till en utspridd stadsstruktur med stora trafikytor. På senare år har det politiska målet varit regionförstoring med kontor i city och bostäder på pendelavstånd. De stora infrastruktursatsningarna är en del i denna strategi. Sammantaget har detta lett till långa avstånd, gles befolkning och stora transportbehov utöver Göta Älv, vilket delar staden. Att fylla hela transportbehovet med kollektivtrafik blir därför dyrt och bitvis ineffektivt.

Eftersom människor har anpassat sig efter denna struktur kommer det att ta lång tid att minska transportbehoven. Inpendlingsstråken är idag relativt välförsedda med pendeltåg i kvartstrafik samt de stora stombusslinjerna. Men det är ont om tvärlänkar mellan stråken och över älven och spårvägen genom centrum är fortfarande alltför långsam. För människor som inte reser i huvudstråken är bilen ofta det enda realistiska alternativet.

Orealistisk trafikstrategi

Den nu rådande trafikstrategin tar ingen hänsyn till människors vardag och verkliga förhållanden, utan grundar sig i vällovliga miljöambitioner med önskemål om kraftigt minskad biltrafik och lika kraftigt ökad cykling. Åtgärderna är repressiva med trängselskatter, p-avgifter och andra regleringar. Trots dessa har biltrafiken över trängselskattesnitten bara minskat marginellt. Biltrafiken i centrum har dock minskat med omkring en tredjedel sedan 1980-talet.

Andelen kollektivtrafik har ökat kraftigt efter stora investeringar och utbyggnad av bussnätet, vilket är positivt. Andelen cyklande har ökat marginellt och andelen gående har minskat marginellt.

Dock är kapaciteten fullt utnyttjad på vissa busslinjer och i synnerhet på flera spårvagnslinjer varför det är svårt att fortsätta bygga ut kollektivtrafiken i samma takt.

Samtidigt har trafikstrategin lett till att framkomligheten för näringslivets transporter och nyttotrafik minskat. Kundunderlaget för centrumhandeln har reducerats, både till följd av minskad tillgänglighet och e-handelsutveckling och redan före coronapandemin gapade många skyltfönster tomma.

Ny trafikstrategi med ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet

Göteborgs trafikstrategi ska omformuleras med en realistisk syn på alla trafikslag. Den ska säkerställa näringslivets behov av transporter och förkorta tiden människor behöver lägga på resor. Trafikpolitiken måste samordnas med krav på miljö, stödja stadsutveckling och utgå från faktabaserade bedömningar. Långsiktiga perspektiv är viktiga, men Göteborg och Västsverige behöver en betydligt mer aktiv trafikpolitik för att lösa existerande problem i närtid.

Den nya strategin ska sträva efter att ge fler människor rimliga restider till jobb och service. Trafik- och infrastruktursatsningar ska vara långsiktigt hållbara och funktionella för Göteborg. Vi vill föra samman alla stadens delar och invånare genom att erbjuda kortare restider. Kollektivtrafiken ska bli attraktiv genom att bli snabbare och mer komfortabel, inte genom att försämra för biltrafiken.

Trängselskatt

I förhållande till den marginella nyttan slår trängselskatten tämligen hårt mot de som inte har rimliga alternativ till bilen. Inte sällan är det boende i socioekonomiskt svaga områden vars arbetsplats ligger långt ifrån de stora kollektivtrafikstråken. Systemets utformning är också avsett att maximera intäkterna, inte att reducera trafik i första hand. I folkomröstningen om trängselskatt år 2014 gav ett tydligt nej till trängselskatt, med mycket stor majoritet i dessa områden. Demokraterna anser att folkomröstningsresultatet ska följas.

Trafiken i stadsutvecklingen

I takt med att staden växer, växer även behovet av nya trafikytor. Buss, spårvagn, biltrafik, separata gång- och cykelbanor, grönytor och ytor för skyfallshantering ska rymmas i en allt mer tätbebyggd stad. Här gäller att se hur olika trafikslag kan kombineras.

När fordonsflottan är fossilfri är inte utsläppen längre något problem, men bilar tar mycket plats; både att köra och att parkera. Att låta bilar köra långsammare men på fler mindre gator genom så kallad silning bör övervägas. Mindre trafik på fler gator kan ge en ökad upplevd trygghet, bättre tillgänglighet för till exempel äldre, ge god framkomlighet för näringslivet och härigenom stödja den kvartersstad som av de flesta uppfattas attraktiv. Fotgängare utgör de breda lagren av kundunderlag till handeln och restaurangnäringen. Att fler människor befolkar gaturummet förebygger dessutom kriminalitet. Gångytorna ska vara släta, halkbekämpade och väl upplysta.

Kollektivtrafikutveckling

En attraktiv kollektivtrafik är förstahandsalternativet till privatbilism. Attraktiviteten utgörs i första hand av snabb och bekväm transport, men också hög och regelbunden turtäthet, möjligheten att arbeta/surfa ombord, samt trygghet ombord och vid hållplatser.

Färdmedelsfördelning för kollektivtrafiken i Västra Götaland år 2019 och utveckling från 2018 är, enligt Västtrafik:

Tåg: 22 miljoner resor (+3 %)

Buss: 183 miljoner resor (+3 %)

Spårvagn: 141 miljoner resor (+8 %)

Båt: 7 miljoner resor (+4 %)

Anropsstyrd trafik: 2 miljoner resor (+/-0 %)

Målbild Koll2035

I Målbild Koll2035 finns flera bra och önskvärda lösningar, till exempel Lindholmsförbindelsen och olika spårvägssatsningar av stadsbanekaraktär, samt direktbussar mellan ekrarna. Dessvärre saknar merparten av åtgärderna finansiering. Mot bakgrund av den stora mängden resande i de utpekade stråken bör Göteborgs Stad prioritera och verka för extern finansiering av de mest effektiva och snabbast genomförbara åtgärderna.

Spårväg

Spårvagn är det färdmedel som transporterar i särklass flest resande i Göteborg - och som ökar mest. Enbart linje 6 mellan Länsmansgården och Kortedala har 19 miljoner resor årligen. Ändå har ingen ny spårväg byggts på två decennier

De flesta spårvägslinjer måste passera Brunnsparken och dessutom blandas med alla andra trafikslag genom centrum. Genomsnittshastigheten är låg och ett stopp kan sprida sig till stora delar av spårvägsnätet. Den första större planerade nyinvesteringen, Engelbrektslänken, som beräknas kosta närmare en kvarts miljard kronor, innebär ingen märkbar förbättring utan är endast avsedd som omlodningsväg. Demokraterna vill ompröva detta beslut för att istället utreda alternativa lösningar som Operalänken (för anslutning till Hisingsbron och/eller eventuell framtida fortsättning via Gullbergsvass), Allélänken och Hedenlänken. Samtliga har potential att ge förbättrade restider och minska störningsrisken i spårvägsnätet avsevärt. I utkanten av centrum kan till exempel Nylöselänken ge god avlastning på befintligt spårvägssystem. Nya spårväglänkar genom centrum bör gå på egen banvall. Om dessa kopplas ihop med ytterområdenas spårvägssystem som uteslutande går på egen banvall, kan stadsbanestandard uppnås med relativt liten investeringsvolym men med stor samhällsnytta.

Buss

Bussnätet har förbättrats med moderna stom- och expressbussar på senare år, med positiv effekt i resvaneundersökningarna. Dessvärre är det nu trångt i hållplatser och på trafikplatser, varför busstrafiken längs många befintliga linjer svårligen kan utökas. Utformningen av Bangårdsviadukten behövs ses över för skapa bättre koppling till Hisingsbron, samt för att generellt kunna möjliggöra planskild kollektivtrafik i Centralenområdet.

Demokraterna vill se en satsning på bussar direkt mellan noderna i pendlingsstråken, till exempel mellan Mölndal och Partille, för att minska belastningen på de centrala bytespunkterna. Att bygga ut

befintliga vägar med separata bussfiler där så är möjligt, är ett enkelt sätt förkorta restiderna. Så kallade Metrobussar som utreds inom ramen för Målbild Koll2035 är mycket snabba och attraktiva men några av de infrastrukturutbyggnader som krävs är dyra och komplicerade. Samhällsnytta och genomförbarhet får avgöra om konceptet kan bli verklighet.

Båt

Älvskyttlarna mellan Hisingen och fastlandet är populära. Göteborg bör reservera kajtor så att systemet kan byggas ut efter behov. Möjligheten att sätta in tillfälliga färjor vid större evenemang bör finnas. Båttrafiken mellan Stenpiren och Södra skärgården bör utökas.

Båt som transportmedel har kommit i skymundan på senare tid. Göteborg är en hamnstad med goda förutsättningar för sjötransporter. Inga stora investeringar i ny infrastruktur krävs. Dessutom konkurrerar inte vattenvägarna om ytor på land, mer än vid kajerna. För stora och skrymmande transporter är sjötrafik mycket effektivt och koldioxidutsläpp per ton gods är lågt. Demokraterna vill lyfta vattenvägarna som transportsätt. Godsbefordran till Södra Skärgården måste säkerställas, även utan ekonomiskt stöd från Trafikverket.

Järnväg

Nyinvesteringar i järnväg är mycket dyrt och det som byggs bör därför ge väsentliga restidsförbättringar och/eller ökad godskapacitet. Ofta ger mindre kapacitetshöjande åtgärder på befintliga banor stora effekter på framkomligheten och blir därför ekonomiskt lönsamma.

Den mest prioriterade järnvägsutbyggnaden bör vara dubbelspår mellan Göteborg och Oslo, förutsatt att någorlunda lönsamhet kan uppnås. Idag går det mycket fortare att göra resan med bil, buss och flyg än med tåg. Vi vill gärna se att stråket utreds, åtminstone översiktligt.

Demokraterna ser behovet av en snabbare järnvägsförbindelse mellan Göteborg och Borås, men inte till vilket pris som helst. Trots 20 års utredande, är restiden över 35 minuter mellan ändpunkterna och projektet är robust olönsamt. En partiell utbyggnad av den befintliga järnvägen, med en ny mötesstation vid Landvetter Centrum och andra mindre åtgärder kan ge avsevärda förbättringar för restid och turtäthet, samt reducera behovet av busstrafik i stråket och vi vill att alternativet utreds seriöst innan beslut om ny järnväg fattas.

Nytt dubbelspår på Västra Stambanan mellan Göteborg – Alingsås är också önskvärt. Sträckan är en av de mest belastade i Sverige och samtidigt en av de viktigaste för tunga godstransporter. Ett nytt dubbelspår skulle kunna förkorta restiden för snabbtåg mellan Göteborg och Stockholm med uppåt 15-20 minuter, enligt tidigare studier.

Målbild Tåg 2035 revideras under 2020. Av remissutgåvan framgår att det är oerhört dyrt att uppfylla ens den nedreviderade målbilden, såväl vad avser trafikeringsmålen som investeringsbehoven. Denna målbild ännu mer orealistisk än Göteborgs trafikstrategi. Göteborgs Stad bör inte medverka till fler kostnadskrävande utredningar för mål som är orealiserbara.

Västlänken

Projekt Västlänken ska omgående avbrytas, då tågtunneln inte tillför några mätbara positiva effekter, nu eller i framtiden. Själva bygget är knappt påbörjat men stora delar av innerstaden drabbas av dålig luft, buller, otillgänglighet, en usel trafiksituation samt stora olägenheter för boende och verksamheter i centrum – för många år framöver. Miljöbelastningen är avsevärd.

Genom att stoppa projektet under 2021 kan cirka 15 mdkr ur själva projektbudgeten sparas (dagens kostnadsnivå). 765 mkr sparas på Knutpunkt Korsvägen, pengar ur Västsvenska Paketet som kan omfördelas till annan kollektivtrafik, samt 115 mkr från Göteborgs Stad.

41 mkr kan sparas in i Fastighetsnämndens investeringsmedel för Station Korsvägens mellanplan. 660 mkr sparas på cykelgarage och markarbeten vid Station Haga. En ännu okänd summa sparas vid Station Centralen och exploateringsgraden i området kan öka avsevärt när grundläggningen inte behöver anpassas till en tågtunnel.

Vidare reduceras klimatutsläpp från bygget motsvarande ett helt års biltrafik i Göteborg. Den mark som bygget tar i anspråk frigörs, liksom stora personella resurser inom stadens förvaltningar som kan ägna sig åt meningsfull stads- och trafikutveckling i stället.

Gångtrafik

Göteborgs stads fotgängarprogram är framtaget men inte antaget. Kunskapsunderlaget det ger bör dock användas. Cirka 20 procent av de dagliga resorna sker till fots, vilket förefaller vara en minskning. Gång är det mest yteffektiva transportsättet, en viktig parameter i tät bebyggelse.

Bland de som utnyttjar gångbanor och trottoarer finns grupper som är särskilt beroende av hög säkerhet och full tillgänglighet. För rullatoranvändare och rullstolsburna kan ojämn markbeläggning eller höga trottoarkanter bli ett hinder. För små barn kan för smala gångbanor och konflikter med andra trafikslag innebära direkt fara. Gångbanor och trottoarer måste så långt möjligt beläggas med jämn, halkfri gatsten, nivåskillnader elimineras och de ska särskiljas från andra trafikslag.

Cykeltrafik

Göteborgs stad cykelprogram är väl genomarbetat och antaget. Cykling är högt prioriterad i trafikstrategin. Det finns 400 miljoner kronor i investeringsramen för cykelåtgärder, att jämföra med cirka 100 för gångtrafik. Ambitionsnivån är alltså tillräcklig men utfallet är undermåligt; Göteborg rankas år 2020 som den sämsta cykelstaden av alla storstäder i Sverige i Cykelfrämjandets undersökning. I centrala delar av staden saknas ofta utrymme för genomgripande cykelåtgärder. De stora pågående byggena innebär också att större åtgärder i centrum får vänta i många år.

Demokraterna ser stor potential för ökad cykling i stråk där cykelbanor saknas och, i synnerhet mot större arbetsplatser. Sammanhållna gång- och cykelstråk som integreras i de gröna stråk som staden eftersträvar, liksom i stråk längs havet, kan göra upplevelsen av att gå eller cykla mer attraktiv och rofylld. Sådana cykelvägar bör prioriteras. Vi ser positivt på att den planerade gång- och cykelbron mellan Packhuskajen och Lindholmen nu utreds. Det är önskvärt att bron kan användas av utryckningsfordon och om möjligt även för busstrafik.

Konflikter mellan de båda trafikslagen måste förebyggas. Innan större åtgärder genomförs kan skyltning och tydliga markeringar i marken prövas. Enkelriktning av cykelbanor på respektive sida av gatan kan förbättra omkörningsmöjligheten och minska olycksrisken för både cyklister och gående. Cykelfartsgator kan övervägas på lämpliga sträckor där gatuutrymmet är trångt. Cykel är ett högt prioriterat trafikslag, men i de innerstaden kan cykelns framkomlighet behöva tonas ner till förmån för framkomligheten för stora strömmar av gående.

Elsparkcyklar är både ett nytt, snabbt och spännande transportsätt. Dessvärre har användandet för med sig stora problem med felparkerade och dumpade fordon. Detta skapar såväl trafikfara som negativ miljöpåverkan. Det måste tas krafttag mot att elsparkcyklar felparkeras och utgör hinder. Vi vill se på möjligheten att taxa och tillståndsgivning utformas med tydliga incitament till elsparkföretagen. Elsparkföretagen ska förebygga/hantera felparkeringarna så långt som möjligt. Böter för felparkering bör övervägas.

Parkeringsmöjligheter

Strypta parkeringsmöjligheter tvingar fram onödig söktrafik och ger därmed ökade utsläpp. Dessutom minskar kundunderlaget till centrumhandeln och tillgängligheten för näringslivets transporter. Den begränsade tillgängligheten utestänger grupper som har svårt att förflytta sig med andra färdmedel. Coronapandemin har dessutom ökat behovet av att resa i egen bil. Möjligheten att kunna parkera i närheten av bostaden är viktig. Risken är annars att människor med stort behov av bil väljer att flytta till kranskommunernas villa- och radhusområden, vilket riskerar att generera mer biltrafik. Pendelparkeringarna är för få och inte sällan för små. En utbyggnad bör accelereras, i linje med K2020.

För att centrum ska leva efter kontorstid vill Demokraterna se gratis parkering till exempel mellan kl 17-20 på vardagar, på Heden, vid Pedagogen och andra platser där behovet av boendeparkering är lågt. Frågan behöver snabbtredas. Parkeringsstaxorna i övrigt skall utformas för god tillgänglighet och för att finansiera parkeringsytor. P-hus Nordstan har stor kapacitet och staden bör verka för att göra det mer tillgängligt. Åtgärderna bör genomföras i dialog med centrumhandlarna.

Kollektivtrafiktaxa och kapacitetsutnyttjande i kollektivtrafiken

Kostnaden för enkelbiljett i kollektivtrafiken är så pass hög att det inte är attraktivt att ställa bilen vissa dagar för att åka kollektivt istället. Här går Västtrafik miste om tänkbara marginalintäkter. Kapacitetsutnyttjandet i kollektivtrafiken är mycket ojämnt. Månadsladdningar ger inga incitament för att styra resande mot lågtrafik. I båda fallen finns utrymme för förbättringar. Demokraterna vill att Västtrafik utreder taxor som gör det attraktivt att välja kollektivtrafiken även några av veckans dagar, liksom att styra sitt resande mot lågtrafiktimmarna och arbetar för detta i Västra Götalandsregionen.

Vägtrafik

Ökad eldrift minskar successivt betydande delar av vägtrafikens utsläppsproblem. Den framtida trafiken kommer också att påverkas av en snabb teknikutveckling. Här måste staden ligga i framkant med planeringen i samarbete med fordonsindustrin. Dock kvarstår del av bullerproblemen, däck- och vägpartiklar, samt barriäreffekter och förföljning. Viss mån kan detta motverkas genom överdäckning och överfarter för gång och cykel.

Framkomligheten för vägtrafiken handlar inte bara om persontransporter utan i mycket hög grad om att tillgodose näringslivets transportbehov. En omfattande tillväxt av boende och arbetsplatser driver upp mängden vägtrafik även om dess andel av det totala transportarbetet minimeras.

Trafikstockningar leder till ökade utsläpp, då fossildrivna fordon drar mer bränsle vid ryckig och långsam körning än vid jämn hastighet. Ett systematiskt arbete för att eliminera flaskhalsar måste drivas. När Marieholmstunneln nu snart tas i drift avlastas Tingstadsmotet och därmed E6 genom centrum. Ytterligare framkomlighetsåtgärder som behövs för att optimera effekten Marieholmstunneln bör genomföras, till exempel kommunala delar av Slakthusmotet.

Minskat transportbehov

Oavsett trafikslag tar transportbehoven stora ytor i anspråk. Ett sätt att minska trafikens påverkan är att minska det totala transportbehovet. Vi ser just nu en trend mot mer och mer digitala möten och distansarbete, vilket minskar behovet av persontransporter. Att planera staden så att service, arbetsplatser och bostäder blandas minskar också behovet av persontransporter. Kort avstånd till fritidsaktiviteter och rekreationsmöjligheter minskar också transportbehovet.

Färdtjänst

Färdtjänsten är mycket viktig för att människor med funktionshinder skall kunna förflytta sig i staden. De senaste åren har både Härryda och Mölndal lämnat det samarbete man haft med Göteborg. Göteborg behöver analysera den nya situationen och jämföra vårt arbetssätt med våra grannkommuner.

När det gäller taxan är det viktigt att konstatera att behovet av färdtjänst är väldigt olika mellan olika omsorgstagare. Några behöver daglig färdtjänst för resor till arbete eller daglig verksamhet. Andra har mindre funktionshinder och har möjlighet att delvis utnyttja kollektivtrafiken.

Inom Västra Götalandsregionen bör ett beviljat färdtjänstillstånd ge rätt att utnyttja kollektivtrafiken. Ett sådant system skulle kunna sänka de totala kostnaderna för färdtjänsten utan att öka kostnaden för Västtrafik. Själva färdtjänsttaxan bör vara avståndsbaserad. Nuvarande system ger orimliga kostnader för korta resor över kommungräns. Resor till arbete och daglig verksamhet måste ha ett högkostnadsskydd.

Sammanfattningsvis

Vi kommer inte ifrån det faktum att Göteborg är en glesbefolkad stad som planerats för biltrafik i decennier. Vi kommer inte ifrån att även göteborgare måste få vardagspusslet att gå ihop. Vi kommer inte ifrån näringslivets transportbehov, för sysselsättning och välfärd. Därför måste trafikplaneringen baseras på verkliga förutsättningar istället för fromma förhoppningar. Allt för länge har trafikplaneringen i staden ägnats åt prestigeprojekt med omätbar nytta, som Västlänken och linbanan. Nu måste våra gemensamma resurser läggas på verkningsfulla åtgärder och risken för ytterligare slöseri måste minimeras.

Prioriteringar för Trafiknämnden

- Göteborgs trafikstrategi ska omformuleras med en realistisk syn på alla trafikslag
- Nya, fasta förbindelser över/under älven ska prioriteras samt ökat båt- och busstrafik på kort sikt.
- Flaskhalsen för kollektivtrafiken i Brunnsparken ska byggas bort och nya, snabba förbindelser genom/förbi centrum ska skapas. Ett led i detta är att ersätta Engelbrektslänken med en spårvagnslänk för reguljär trafik.
- Bangårdsförbindelsen måste omarbetas så att den uppnår sitt ursprungliga syfte; planskild busstrafik genom Centralenområdet och direktkoppling mot Hisingsbron.
- Underhållsskulden med eftersatta vägar, cykelbanor, belysning och andra trafikanläggningar måste arbetas ikapp.
- Omfattande utbyggnad av pendelparkeringar (i linje med beslut i K2020)
- Gratis shoppingparkering införs i centrum efter kontorstid på Heden och andra p-platser.
- Verka för god tillgänglighet till P-hus Nordstan, i samarbete med Trafikverket och samfälligheten Nordstan.
- Utökad båttrafik från Stenpiren till Södra och Norra Skärgården.
- Huvudmannaskap för stadens kajer ska utredas för bättre samordning och nyttjande.

Målsättningar för Trafiknämnden

- Trafiknämndens verksamhet ska åstadkomma konkreta förbättringar i framkomlighet, restider, trafiksäkerhet för alla trafikslag i Göteborg. Åtgärderna ska också ge utslag i förbättrad luftkvalitet.
- Underhållsskulden ska minska

Övergripande nämnder

Lokalnämnden

På Lokalnämnden vilar ett tungt ansvar med hela staden perspektiv, då den står för en stor del av stadens investeringar, där stora volymer utgörs av verksamhetslokaler för förskola, grundskola, BMSS boende och äldreomsorg. Fördyringar i genomförandefasen ger framtida effekter för omsorgstagare och på välfärdsnämndernas driftbudgetar.

2022 kommer hyresmodellen att göras om och övriga nämnder kommer att få betala den faktiska hyran, till skillnad från idag när ökade kapitalkostnader täcks via central finansiering. Detta kommer att ge en tydligare koppling mellan lokalbehov och utfallet på lokalkostnaden.

De närmaste åren står Lokalförvaltningen inför en hel del utmaningar. Staden har många skolor och äldreboende som behöver utrangeras, ersättas eller renoveras.

Idag fattar nämnden beslut om re- eller nyinvesteringar baserat på enbart förstudier med osäkra kalkyler. Kostnadsökningar på 150 procent har förekommit med stora miljonbelopp. Vi vill att förprojektering ska göras innan beslut fattas, för att ge bättre beslutsunderlag och tydligare investeringsstyrning.

I och med att staden växer kraftigt och förtätas så kommer det att behövas mer lokaler framför allt till skola och förskola. Det är viktigt att bygga energieffektiva, robusta, socialt tilltalande och generella lokaler som håller över tid och kan omställas till annan verksamhet. Här bör man hitta mer standardiserade lösningar redan i ritningsstadiet för att hålla ner kostnader.

Lokalerna behöver också byggas för kultur och Idrott som sker på andra tider och i annan regi där även övernattnings sker för till exempel idrottscuper.

Tillfälliga lösningar med paviljonger och tillfälliga bygglov som nyttjades runt 2010 kommer ikapp oss och måste ersättas de närmaste åren.

Styrning och ledning behöver utvecklas. Dagens uppdelning där en förvaltning beställer av Lokalsekretariatet som i sin tur beställer av Lokalnämnden som endast utför, skapar otydlighet och stuprörsproblematik.

Beslutsprocessen är mycket otydlig och kortsiktig utan en bra samplanering. Ett exempel på detta är att nyrenoverade lokaler rivs för att man saknar helheten och långsiktigt tänkande mellan förvaltningarna.

Lokalförvaltningen behöver få kontroll på underhållsskulden i fastigheterna så att vi inte hamnar i akuta situationer där skolor får stänga på grund av mögel och ventilationsproblem.

Personalomsättningen är relativt hög, vilket dränerar förvaltningen på kompetens och kontinuitet.

Prioriteringar för Lokalnämnden

- Att producera ett mer genomarbetat beslutsunderlag med mer träffsäkra kalkyler för att undvika oförutsedda fördyrningar.
- Att identifiera orsaker till hög personalomsättning och aktivt åtgärda dessa kontinuerligt.
- Att Samverka med övriga förvaltningar och effektivisera processen och ansvarsfördelningen vid ny/ombyggnad och renovering.
- Att lokalförvaltningen tar över Lokalsekretariatet och får ansvaret för helheten.
- Att ta fram en tydlig underhållsplan som harmoniserar med det nya hyressystemet.
- Att ha en plan för att ersätta paviljonger med riktiga byggnader som håller över tid.

Nämnden för Inköp och upphandling (INK)

2017 övergick stadens centraliserade inköp från bolag till förvaltning (INK). Nu sker arbetet med en ny organisation, nya riktlinjer och nytt uppdrag. Nya delar som ingår är bland annat övergripande processansvar, strategiskt inköpsarbete och Spend-analys. Mycket har gjorts för att professionalisera stadens inköpsprocesser sedan dess, dessutom har arbetsmiljön förbättrats och sjuktagen minskats.

Fram till 2018 gick det inte att få en övergripande uppfattning om summan av stadens inköp. Nu tas en stadenövergripande Spend-rapport årligen fram av INK.

Göteborgs Stad har valt en modell för inköp och upphandling där varje förvaltning och bolag ansvarar för sina upphandlingar och inköp, följsamhet mot centrala ramavtal och organiseringen av en effektiv och ändamålsenlig inköpsorganisation. INK följer upp de centrala ramavtalen men varje förvaltning och bolag har en skyldighet att följa upp sina inköp, oavsett om de sker via ramavtal eller egna upphandlingar.

Under 2020 har analysstöd för hela staden börjat rullas ut som pilotprojekt. De förvaltningar som är med och implementerar inköpsanalys kan nu löpande se status för den egna verksamheten. Övriga kan beställa en Spend-rapport för sin verksamhet av INK.

Hög prioritet att effektivisera stadens inköp och upphandling

Att arbeta strategiskt med inköp gör att staden får ut mer samhällsnytta av kommunens pengar. Det skapar också förutsättningar för transparens och kostnadseffektivitet både inom enskilda verksamheter och för hela staden. Det ger rätt kvalitet till lägre kostnad samt bättre uppfyllande av stadens centrala mål och riktlinjer.

Utvecklingsbehov och potential inom detta område är stort. Strategiskt inköpsarbete påverkar på flera sätt och behöver prioriteras så att det blir en ledningsfråga i stadens alla förvaltningar och bolag.

En miljard kronor i möjlig besparing

2019 uppgick Göteborgs Stad inköp till 24,9 miljarder kr varav en fjärdedel genom ramavtal från Inköp och upphandling (INK). I en grov och försiktig uppskattning räknar INK med att det påbörjade systematiska kategoristyrningsarbetet kan ge fem procents kostnadsminskning per kategori som det skrivs avtal för.

Avtal löper på flera år vilket innebär att varje nytt avtal som tecknas utan att kategoristyrningsarbetet gjorts fördröjer den positiva effekten. När kategoristyrningsarbetet är integrerat i hela staden innebär detta en potentiell besparing över en miljard kronor i sänkt kostnad för staden, varje år. Samtidigt ger kategoristyrningsarbetet andra positiva effekter.

Affärsmässighet samt följsamhet av riktlinjer och styrande dokument

Göteborgs Stads styrsystem beskriver att utgångspunkterna för styrning av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, omsorgstagare och kunder. Riktlinje för inköp och upphandling gäller för alla nämnder och styrelser. Demokraterna står bakom denna riktlinje som utgångspunkt men anser att det praktiska arbetet med att följa den visar på brister.

INKs självklara ansvar är vidare att tillse att upphandlade produkter och tjänster följer stadens styrande dokument vad gäller miljö, etik, arbetsvillkor- och arbetsmiljö samt krav på ekonomisk redlighet. Indikationer på brister i dessa avseenden skall leda till utredning tills dess att rotorsaker identifierats och eliminerats.

Avtal skall följas

Hanteringen av beställningar, leverans och uppföljning kopplat till det ramavtal som Front Advokater arbetat under visar på stora glapp mellan flera av de tio punkter som anges i riktlinjen. Demokraterna förväntar sig följsamhet mot ramavtal och ser att med fallet Front uppdragas stora brister som INK behöver adressera. Det gäller både den egna nämnden och för inköp och upphandling i hela staden.

Finansiering av verksamheten

Huvuddelen av intäkterna för INKs verksamhet kommer idag från en avgift som läggs på alla inköp som görs genom INKs ramavtal. En positiv del med denna "egenfinansiering" är stabilitet i nämndens budget som nästan uteslutande går till personalkostnader och lokaler. Tillskott eller neddragningar påverkar direkt personalen. Tiden mellan arbetsinsats och intäkt för INK kan vara flera år och det är enbart egna ramavtal som ger intäkt. Investering och finansiering för acceleration av det strategiska inköpsarbetet för hela staden kräver därför investering och budget.

Strategiskt inköpsarbete ger generellt stor avkastning för varje satsad krona. Demokraterna vill därför att detta arbete intensifieras. Den kanske största utmaningen som begränsar nu är vad INK samt stadens övriga förvaltningar och bolag orkar med. Demokraterna lägger därför en grundfinansiering i vår budget men ger samtidigt nämnden i uppdrag att kontinuerligt söka sätt att accelerera det strategiska inköpsarbetet och rapportera till kommunstyrelsen när nya möjligheter upptäcks. Varje rapport skall visa påverkan, förväntad kostnad och intäkt både för INK, berörda bolag/förvaltningar samt staden som helhet.

Brister i uppföljning och kontroll

INK har under 2019 genomfört en Nulägesanalys: Organisations-, process- och systemkartläggning av inköp i Göteborgs stad. Analysen visar bland annat att den stora gemensamma nämnaren i staden är en oförmåga till uppföljning och kontroll.

Rutiner och processtöd för kontroll av kvalitet, kvantitet och utförande saknas på flertalet förvaltningar, liksom ett uttalat ansvar för uppföljning. Här måste en omedelbar förbättring ske. Det ska finnas en tilltro till att Göteborgs Stad klarar att följa upp att leveransen motsvarar vad staden betalar för. Det kan övervägas om INK ska ha ett stadenövergripande uppföljningsansvar, men vi ser risken med en utökad administrativ belastning. Kompetensen måste finnas där leverans sker.

För 2021 tilldelas INK ett utökat kommunbidrag med 10 miljoner kronor för att genomföra uppdrag och prioriteringar.

Prioriteringar för Nämnden för inköp och upphandling - förslag

- Säkerställa stadengemensam avtals- och leverantörsdatabas inklusive processer.
- Utveckla stadengemensamt register inklusive processer som löpande synliggör samtliga inköpsansvariga och beställare i varje förvaltning och bolag för att öka tydlighet om ansvar, synliggöra kompetens och därmed underlätta strategiskt inköpsarbete
- Utred hur oberoende kontrollinstans kan införas (ex kategoristyrrelse, inköpsstyrrelse) med områdesexperter som genomlyser och godkänner större inköp
- Accelerera kategoristyrningsarbetet specifikt och strategiskt inköp generellt i hela staden.
- Accelerera genomförandet av alla aktiviteter som föreslås i tjänsteutlåtande -N050-0073/20 Plan för hur inköps- och beställarkompetens i alla stadens nämnder och styrelser kan förstärkas- samt visa hur transparens i framdriften skapas.
- Ramavtalsimplementering skall genomföras för alla nya ramavtal
- Utveckla arbetssätt som kontinuerligt följer och visar när förnyad konkurrensutsättning görs och vilket utfall det ger över tid
- Accelerera implementering av analysstöd
- Arbeta för att inköpsanalys skall beställas och levereras årligen till alla bolag och förvaltningar som ännu inte implementerat stöd för inköpsanalys
- Bistå nya nämnder som ersätter stadsdelsnämnderna för att säkerställa att strategiskt inköpsarbete inkluderas från start. Överlappande avtal samt överkapacitet för boendetjänster skall identifieras och adresseras omgående.

Mål för Nämnden för inköp och upphandling

- Samtliga inköp är kartlagda, kategoriserade och inarbetade i plan under 2021
- Nyckeltal och indikatorer för inköp och upphandling i staden skall arbetas fram och beslutas senast september 2021 så att de kan användas i Budget 2022
- Register som visar samtliga verksamheters inköpsansvariga och beställningsansvariga, samt minst deras befogenhet och kunskapsnivå inom området, samt var det saknas utnämningar eller kunskap skall redovisas under 2021.

Nämnden för Intraservice

Behovet av digitalisering och robotisering av stadens administration är en grundförutsättning för att effektivisera och omfördela resurser från stödfunktioner till kärnverksamhet. Den digitala utvecklingen i staden ligger dock inte i paritet med kostnadsnivån för IT-infrastruktur och IT-tjänster.

Demokraterna anser att Intraservice har potential att bli en mer tids- och kostnadseffektiv leverantör av stadens gemensamma IT-tjänster. Vi ser följande förbättringsområden.

Framdriften i utvecklingsprojekten måste öka, leveransförmågan är inte i paritet med ambitionerna. Detta belastar inte bara Intraservice, utan låser resurser på andra förvaltningar.

Vid projektbeställning och -leverans måste effekten på kostnadseffekterna hos beställaren klargöras. En ökad IT-kostnad måste kompenseras av en minskande kostnad av annat slag.

Vidmakthållandekostnaderna är inte i balans. Demokraterna anser att en besparing på minst 7 procent för 2021 är fullt möjlig att uppnå. Återkopplingen till nämnden på detta område måste förbättras.

Demokraterna minskar kommunbidraget till Intraservice för 2021. Huvuddelen av nämnden intäkter kommer från andra förvaltningar och kommunbidraget kan kompenseras med snabbare leverans och därmed snabbare fakturering.

Prioriteringar för Intraservice

- Framtagande av tydlig kostnad-/nyttoanalys för nya projekt
- Accelererad framdrift

Målsättning för Intraservice

- Reducerade kostnader för vidmakthållande med minst 7 procent under 2021

Nämnden för Konsument- och medborgarservice

Nämnden har från 2021 fått ett utökat uppdrag för bland annat medborgarkontor. Nämnden hanterar även vissa demokratifrågor som Göteborgsförslaget. Demokraterna ser dessa uppdrag som viktiga, men tror att det finns besparingspotential genom digitalisering och effektivisering. Nämndens arbete ska utvärderas efter 2021.

Valnämnden

Enligt uppdrag

Överförmyndarnämnden

Enligt uppdrag.

Kommunala bolag

Göteborg Energi AB

Göteborg Energi AB (GEAB) har en bred verksamhet som omfattar eldistribution, elproduktion, elhandel, naturgashandel, fjärrvärme, fjärrkyla, gasnät, biogas, tele- och datakommunikation och energitjänster. Därigenom är GEAB ett av stadens viktigaste bolag genom sin strategiska verksamhet och finansiella betydelse. De ekonomiskt mest betydelsefulla verksamhetsområdena är fjärrvärme och eldistribution.

Ökat kundfokus

GEAB har en tung infrastruktur för sin produktion, men behöver utveckla sitt fokus för att möta kundernas behov av nya digitala tjänster. Samverkan med kunder för att minska effektbelastningen i både el- och värmenätet är en åtgärd. Den småskaliga produktionen el från solceller och laddning av fordon är andra områden där samverkan kan utvecklas. Nya affärsmodeller kan behövas i denna utveckling.

Miljömål

Försörjningen av fjärrvärme sker idag primärt via spillvärme från avfallsförbränning, raffinaderier och avloppsvärmepumpar. Den resterande värmen produceras i Rya kraftvärmeverk (KVV) med naturgas som bränsle och ett antal andra anläggningar genom att använda biobaserade bränslen och en liten andel olja. GEAB har en ambitiös målsättning att bli fossilfria till år 2025. Omställningen av Rya KVV är en nyckelfråga men även möjligheterna att öka användningen av spillvärme och att denna fördelas över året för effektivt utnyttjande.

Reinvesteringar för hög leveranssäkerhet

Det kommande decenniet krävs ett omfattande behov av ersättningsinvesteringar inom fjärrvärmenätet och produktionsanläggningar för värme. En reinvesteringsplan behöver utarbetas.

Avveckling av Rosenlunds värmeverk

En viktig fråga för att på ett kostnadseffektivt sätt få en fossilfri värmeproduktion är att avveckla Rosenlundsverket i närtid. Rosenlund utgör en reserv- och spetsanläggning med en mycket blygsam drifttid årligen. Anläggningen står inför ett omfattande reinvesteringsbehov med byte av värmepannor om fortsatt drift ska vara möjlig. Enligt ett beslut i kommunfullmäktige skall anläggningen avvecklas först år 2040-45. En reinvestering skulle inte hinna skrivas av på så kort tid, varför en kapitalförlust på närmare en halvmiljard skulle uppstå.

Alternativet är att avveckla Rosenlundsverket och istället bygga ut överföringskapaciteten till centrala Göteborg från Rya-området där huvuddelen av produktionen sker idag och som kommer att öka i framtiden. Dessutom kan en sammankoppling med Mölndals Energis nät i södra Göteborg skapa ett mer robust försörjningssystem med framtida expansionsmöjligheter och ökad kapacitet.

Mer spillvärme ger fördelar

Det föreligger goda möjligheter att använda mer spillvärme från primärt raffinaderierna när dessa bygger ut produktionen av biobaserade bränslen, men även från avfallsförbränningen. Här erhålls god miljönytta genom att ta tillvara spillvärme som dessutom är biobaserad samtidigt som det är en kostnadseffektiv åtgärd. Den framtida inriktningen skall därför vara att öka andelen spillvärme.

Omställningen av transportsystemet

Det pågår en snabb omställning till eldrivna fordon som kommer att accelerera de kommande åren. I denna omställning kan GEAB ligga i framkant av utvecklingen för att skapa nya affärsmöjligheter.

Prioriteringar för GEAB

- Rosenlunds värmeverk skall avvecklas senast år 2026
- Rya kraftvärmeverk skall optimeras för värmeproduktion samt biobränslen
- Mer spillvärme skall tas tillvara från raffinaderier och avfallsförbränning
- Fjärrvärmens överföringskapacitet från Ryaområdet till centrala Göteborg skall byggas ut
- Ett långsiktigt reinvesteringsprogram skall utarbetas
- Laddningsinfrastruktur för fordon och sjöfart skall utvecklas för att möta marknadens behov

Göteborgs Spårvägar AB

Göteborgs Spårvägars organisationsstruktur ska fortsätta att utvecklas tillsammans med tydligare rutiner, befogenheter och ansvar på alla nivåer. Bolagets verksamhet ska jämföras med liknande verksamhet i de internationellt ledande spårvagnsstäderna (t.ex. Lyon, Paris, Bordeaux, Strasbourg och Manchester) och åtgärder ska vidtas med målet om att bolaget ska göra Göteborg till en ledande spårvagnsstad i internationell ranking. Två led i detta är dels att implementera moderna digitala lösningar för planering, styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten, inkl. trafik och underhåll, samt att utarbeta en strategi för den långsiktiga utvecklingen av produkten spårvagnsresa.

I inköpsprocessen av den nya spårvagnen M33 ska säkerställande av hög kvalitet och budget prioriteras framför tidsplan. Arbete med att göra bolaget attraktivare för alla yrkesgrupper, inklusive spårvagnsförare, ska prioriteras.

Göteborgs Hamn AB

Göteborgs Hamns organisation skall fortsätta att utvecklas och hamnen skall fortsätta att utvecklas för att säkerställa sin unika position som Skandinavien naturliga och logistiska mittpunkt. Bolagets miljöprofil skall stärkas genom att satsa på långsiktig hållbarhet, dvs social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Eftersom hamnen inte bara är ett kommunalt intresse utan också är viktig utifrån ett nationellt försörjningsperspektiv måste fokus ligga på att optimalt utnyttja våra resurser för att ställa så mycket gods på kajen som möjligt i Göteborg.

Bolagets fokus skall vara på att säkerställa en konkurrenskraftig hamn i världsklass över tid. Bolaget skall säkerställa att infrastrukturen till och från staden in till Skandinavien används på ett optimalt sätt där vattenvägen nyttjas i allt större utsträckning.

Bolagets investeringsbudget är väl tilltagen, där de absolut viktigaste är farledsfördjupningen och Halvorsäng.

Vidare utbyggnad av järnvägskapacitet i Terminalerna bör dock pausas. Detta på grundval av att järnvägsnätet öster om Marieholm dagsläget sannolikt inte maktar med mer trafik, enligt Trafikverket. Fokus bör därför ligga på inrikes sjötransporter i enlighet med det intentionsavtal som tecknats med staten i samband med farledsfördjupningen. Därför bör utbyggnad av järnvägskapacitet i Terminalerna pausas och följdinvesteringar slopas. Övriga investeringar som kan pausas är:

Utbyggnad av Götaterminal II, - 302 mkr

Uppställningsspår för järnväg -50 mkr

Älvsborgsbangård -30 mkr

Intermodala kranar - 80mkr

Ny Verkstad GRT - 154 mkr

Investeringar i Energihamnen annat än vidmakthållande bör pausas tills en stabilisering och tydligare bild ges på energisidan. Vidare bör även elektrifiering av kajer ses över. Även om det är ett mycket angeläget ändamål så måste investeringen som sådan kunna motiveras utifrån ett affärsmässigt perspektiv vilket idag är tveksamt.

Förvaltnings AB Framtiden

Framtiden har en stor del av sitt bestånd i socioekonomiskt svaga områden, där de omfattande underhållsbehoven tynger allmännyttan. Med detta innehav följer ett socialt ansvar.

Ett sätt att motverka segregation är att ombilda strategiska fastigheter till bostadsrätter. Tillgången på bostadsrätter gör att den som vill äga sitt boende inte behöver lämna stadsdelen. Vidare tillförs Framtiden nytt kapital som kan användas för nödvändiga renoveringar och underhåll i miljonprogrammet, vilket kan lyfta hela områden.

Ett sätt att öka tryggheten i utsatta områden är att inrätta lokala polisstationer. Demokraterna föreslår att Framtiden inventerar sitt fastighetsbestånd för att, i samband med Polismyndigheten, upplåta lämpliga lokaler för detta ändamål i Tynnered, Biskopsgården och Bergsjön.

I de utsatta områdena riskerar parallellsamhällen med religiös fundamentalism och hedersnormer att växa fram. En del av dessa strukturer utvecklas inom föreningsvärlden. Det är grundläggande att Framtiden inte bidrar till detta genom att upplåta lokaler till verksamheter som vilar på odemokratisk grund och här görs redan goda insatser. Det är viktigt att detta arbete fortsätter.

Uppdrag till Framtiden AB

- Ta skyndsamt fram förslag på lämpliga lokaler för nya polisstationer i Tynnered, Biskopsgården och Bergsjön i samarbete med Polismyndigheten
- Fortsätt verka för att lokaler inte upplåtstill odemokratiska verksamheter

Higab AB

Higabs uppdrag är splittrat. Samtidigt som bolaget ska leverera avkastning till staden, ska bolaget vårda och utveckla kulturhistoriskt värdefulla byggnader och strategiska fastigheter, tillhandahålla byggnader och lokaler för särskilda ändamål, lokaler för konst, kultur, idrott, föreningar samt småföretag.

För att fullgöra detta uppdrag krävs en mycket kostnadseffektiv förvaltning, lönsamma investeringar och rimlig självfinansieringsgrad över tid. Detta kräver i sin tur god avkastning på befintligt bestånd, en hanterbar utvecklingsportfölj och undvikande av högriskprojekt. Ett sådant är utbyggnaden av Konstmuséet där Demokraterna anser att beslutsunderlaget inte är tillräckligt djupt för att fatta inriktningsbeslut kring det mest omfattande alternativet. En onödigt dyr utbyggnad riskerar belasta Kulturnämndens driftsutrymme hårt under decennier framöver.

Mer än hälften av Higabs lokaler hyrs av offentliga verksamheter, varav en stor del av Göteborgs Stad. En ineffektiv förvaltning i Higab leder därför till ökade fasta kostnader för flera av stadens nämnder.

Demokraterna har identifierat ett antal tillgångar som antingen kan utvecklas eller avyttras, så att verksamheten kan fokuseras kring att utveckla de viktigaste och mest strategiska innehaven.

Demokraterna anser vidare att dotterbolaget Älvstranden Utveckling AB ska börja avvecklas och verksamheten införlivas i Fastighetsnämndens för bättre total fastighetsekonomi i kommunen.

Higab har nyligen förvärvat Hotell Liseberg Heden. Till följd av rådande omständigheter finns för närvarande en överkapacitet på hotellmarknaden. Demokraternas förslag är att hotellet omgående planeras om till studentboende. Förslaget ger ett tillskott på 180 studentbostäder under flera år framöver, tills dess att Higab och staden tagit fram en ny detaljplan för området.

Uppdrag till Higab

- Utveckla Hotell Liseberg Heden till studentbostäder, i samarbete med Stiftelsen Göteborgs Studentbostäder.
- Planera för avveckling av Älvstranden Utvecklings AB och överföring av exploateringsverksamheten till Fastighetsnämnden

Uppdrag till Kommunstyrelsen

- Genomför en genomlysning av Higabs verksamhet med inriktning på renodling av Higabs uppdrag.

Ekonomisk sammanställning

Resultaträkning

Resultaträkning	2021	2022	2023
Verksamhetens intäkter exklusive realisationsvinster	10 328 200	10 558 900	10 830 600
Realisationsvinster	500 000	550 000	600 000
Verksamhetens kostnader	- 43 422 020	- 44 040 460	- 44 847 431
Avskrivningar	- 1 850 000	- 2 050 000	- 2 250 000
Verksamhetens nettokostnader	- 34 441 799	- 34 981 560	- 35 666 831
Skatteintäkter	30 102 000	31 250 000	32 601 000
Generella statsbidrag och utjämning	4 310 000	3 956 000	3 516 000
Finansiellt netto exkl utdelning	- 8 000	1 000	- 3 000
Utdelning	540 000	600 000	670 000
Effekt värdesäkring fullfondering	250 000	250 000	250 000
Årets resultat	752 201	1 075 440	1 367 169

Balansräkning

Balansräkning	2 021	2 022	2 023
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	91 774 000	98 863 000	111 245 000
varav materiella	42 830 000	46 930 000	53 825 000
varav finansiella	48 944 000	51 933 000	57 420 000
Omsättningstillgångar	15 343 201	14 289 941	12 368 009
Summa tillgångar	107 117 201	113 152 941	123 613 009
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	18 687 201	19 762 641	21 129 809
varav årets resultat	752 201	1 075 440	1 367 169
Avsättningar	14 880 000	15 130 000	15 380 000
Långfristiga skulder	53 550 000	62 260 300	70 103 200
Kortfristiga skulder	20 000 000	16 000 000	17 000 000
Summa skulder	73 550 000	78 260 300	87 103 200
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	107 117 201	113 152 941	123 613 009

Balanskravsutredning

Balanskravsutredning	2 021	2 022	2 023
Årets resultat	752 201	1 075 440	1 367 169
Avgår realisationsvinster	- 500 000	- 550 000	- 600 000
Avgår effekt värdesäkring fullfondering	- 250 000	- 250 000	- 250 000
Årets balanskravsresultat	2 201	275 440	517 169

Kommunbidrag – sammanställning

Kommunbidrag nämnder	2021
Byggnadsnämnden	129 500
Fastighetsnämnden	19 000
Förskolenämnden	4 476 000
Grundskolenämnden	8 840 000
Idrotts- och föreningsnämnden	521 000
Kommunledningen	317 000
Kulturnämnden	624 000
Lokalnämnden	- 48 600
Miljö- och klimaternämnden	73 000
Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning	705 000
Nämnden för funktionsstöd	4 503 000
Nämnden för Inköp och upphandling	10 000
Nämnden för Intraservice	-
Nämnden för Konsument- och medborgarservice	74 000
Park- och naturnämnden	308 000
Socialnämnd Nordost	1 519 600
Socialnämnd Centrum	1 167 400
Socialnämnd Sydväst	659 500
Socialnämnd Hisingen	1 081 600
Trafiknämnden	1 051 000
Utbildningsnämnden	2 206 000
Valnämnden	3 500
Äldre samt vård- och omsorgsnämnd	5 710 000
Summa nämnder	
Ekonomiska ramar för särskilda budgetposter	
Arkivnämnden	21 720
Business Region Göteborg AB	21 000
Fastighetsnämnden transfereringar	68 000
Göteborg & Co AB	109 000
Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	364 300
Socialnämnd Centrum studieförbunden	2 230
Överförmyndarnämnden arvoden	25 280
Summa kommunbidrag nämnder	34 563 051

Kommuncentrala kostnader – sammanställning

Kommuncentrala kostnader	2021
Beredskap för nämndernas användning av eget kapital	
Budgeterade kostnader för särskilda ändamål	
Osakliga löneskillnader - utjämning	100 000
Revisorskollegiet	36 300
Tillköp kollektivtrafiken (VGR	196 600
Återföring Paracastextilier	800
Indexering infrastrukturella avsättningar	4 300
Bidrag politiska partier	25 100
Lindholmen science park grundfinansiering	3 000
Lindholmen science park Visual Arena	3 200
Johanneberg science park (aktieägartillskott)	2 000
Göteborgs Symfoniker bidrag	2 500
Kommunövergripande avgifter	59 580
Räddningstjänsten brandvatten	3 900
Borgerliga vigsjar	2 100
Extern visselblåsarfunktion	700
Pensioner räddningstjänsten	83 300
Etablering av stödcentrum	900
Samordningsförbundet	15 370
Pensionskostnader	2 100 000
Finansiering via intern pensionsavgift (nämnder)	- 1 425 000
Jubileumsplanen Göteborg 400 år (GBG & Co)	10 000
Dagvatten och skyfall (Kretslopp & Vattennämnden)	5 000
Kretslopp och vattennämndens skyfallsarbete	5 500
Kretslopp och vatten västsvenska paketet	2 000
Ekonomiskt ansvar för nedlagda deponier	1 000
Beredskap för ökade kostnader för temporära bostäder	4 000
Beredskap för ökade kostnader för temporära bostäder	20 400
Enkelt avhjälpna hinder	20 000
Personal-/kompetensförsörjning	40 000
Evakueringskostnader	100 000
Trygghetspaket	150 000
Summa kommuncentrala kostnader för särskilda ändamål	1 572 550

Investeringsramar 2021-2023

Investeringsplan	2021	2022	2023
Fastighetsnämnden	288	290	318
Idrotts- och föreningsnämnden	472	646	577
Kretslopp- och vattennämnden	969	1074	1004
Lokalnämnden	3225	3885	4835
Park- och naturnämnden	125	115	105
Trafiknämnden	2005	2410	1893
Investeringar, netto kommun	7084	8420	8732